

Przewodnik dla nauczyciela

Nauczanie języka oparte na zadaniach
wspierane przez Sztuczną Inteligencję

Co-funded by
the European Union

Projekt finansowany przez Unię Europejską. Wyrażone poglądy i opinie są jednak wyłącznie poglądami i opiniami autora (autorów) i niekoniecznie odzwierciedlają stanowisko Unii Europejskiej lub Fundacji Rozwoju Systemu Edukacji (FRSE). Ani Unia Europejska, ani FRSE nie ponoszą za nie odpowiedzialności.

Nr projektu: 2025-1-PL01-KA220-SCH-000358392

Niniejszy dokument został opracowany i rozpowszechniony w 2026 r. przez konsorcjum projektu AIDED na podstawie licencji Creative Commons „Uznanie autorstwa 4.0 Międzynarodowa” (CC BY). Licencja ta umożliwia użytkownikom: Udostępnianie – kopiowanie i rozpowszechnianie materiałów w dowolnym medium lub formie w dowolnym celu, nawet komercyjnym.

Adaptację – remiksowanie, przekształcanie i tworzenie na podstawie materiału w dowolnym celu, nawet komercyjnym.

Należy podać odpowiednią informację o autorstwie, zamieścić link do licencji oraz wskazać, czy wprowadzono zmiany. Można to zrobić w dowolny rozsądny sposób, ale nie w sposób sugerujący, że licencjodawca popiera użytkownika lub sposób wykorzystania materiału.

Licencjodawca nie może cofnąć tych swobód, o ile użytkownik przestrzega warunków licencji.

Wszystkie linki w publikacji zostały zweryfikowane jako aktywne w czerwcu 2026 r.

Spis treści

Wprowadzenie.....	3
I. Szanse i wyzwania związane z wykorzystaniem AI w nauczaniu języków opartym na zadaniach.....	4
1. TBLT w edukacji szkolnej.....	4
2. Dlaczego sztuczna inteligencja ma znaczenie w TBLT.....	5
3. Możliwości wykorzystania sztucznej inteligencji w TBLT.....	6
4. Wyzwania związane z wykorzystaniem AI w TBLT.....	7
5. Zasady projektowania scenariuszy.....	9
6. Przegląd pięciu scenariuszy.....	10
II. Przykładowe scenariusze lekcji wspomagane przez AI.....	12
1. AI wspiera szkoły w działaniach na rzecz ekologii.....	12
2. Dziedzictwo kulturowe w erze AI.....	26
3. Czym jest dostępność cyfrowa.....	41
4. Jak wykrywać media syntetyczne.....	52
5. Przewodnik cyfrowego przetrwania.....	62
III. Zasoby do wykorzystania w zajęciach szkolnych.....	72
1. Grammarly.....	73
2. ElevenLabs.....	74
3. Gliglish.....	75
4. MemBot.....	76
5. Talkpal AI.....	77
6. Duolingo.....	78
7. Mondly.....	80
8. ELSA Speak.....	81
9. LanguageTool.....	82
10. DeepL.....	83

Wprowadzenie

Niniejsza publikacja przedstawia pięć scenariuszy nauczania języków opartego na zadaniach (Task-Based Language Teaching - TBLT) z wykorzystaniem sztucznej inteligencji, ze szczególnym uwzględnieniem uczniów szkół średnich (wiek 15 – 19 lat). Scenariusze te są przeznaczone do praktycznego wykorzystania podczas zajęć lekcyjnych w połączeniu z zadaniami domowymi. Nie są to modele teoretyczne, lecz konkretne przykłady, które nauczyciele mogą dostosować do nauczania różnych języków, na różnych poziomach zaawansowania, realizując cele programowe w ramach edukacji szkolnej.

Głównym założeniem jest to, że sztuczna inteligencja może wspierać TBLT, gdy jest wykorzystywana jako narzędzie w ramach jasno określonych ram pedagogicznych. W tych scenariuszach sztuczna inteligencja nie zastępuje komunikacji, interakcji ani wskazówek nauczyciela. Zamiast tego zapewnia wsparcie na wybranych etapach cyklu zadania. Zadania pozostają komunikacyjne, zorientowane na wyniki i ukierunkowane na ucznia.

Scenariusze zostały przedstawione w głównym rozdziale II niniejszego przewodnika. Rozdział I stanowi wprowadzający zarys roli TBLT w edukacji szkolnej. Wyjaśnia, dlaczego sztuczna inteligencja ma znaczenie w tym kontekście, oraz omawia zarówno możliwości, jak i wyzwania związane z włączeniem sztucznej inteligencji do nauczania opartego na zadaniach. Przedstawia również logikę projektową leżącą u podstaw pięciu scenariuszy zawartych w niniejszej publikacji. Rozdział III stanowi zwięzły przegląd narzędzi opartych na sztucznej inteligencji, z których mogą korzystać zarówno nauczyciele, jak i uczniowie zaangażowani w zadania rozwijające kompetencje językowe.

I. Szanse i wyzwania związane z wykorzystaniem AI w nauczaniu języków opartym na zadaniach

1. TBLT w edukacji szkolnej

Nauczanie języka oparte na zadaniach (Task-Based Language Teaching - TBLT) opiera się na założeniu, że uczniowie rozwijają kompetencje językowe poprzez używanie języka w celu osiągnięcia konkretnych celów. W kontekście szkolnym oznacza to tworzenie ćwiczeń, w których uczniowie muszą wyrażać swoje pomysły, osiągać konkretne wyniki, wymieniać informacje lub rozwiązywać problemy, posługując się językiem docelowym.

Zadanie w tym rozumieniu nie jest ćwiczeniem skupiającym się na wyizolowanych formach językowych. Ma ono cel komunikacyjny i prowadzi do jasnego rezultatu. Na przykład uczniowie mogą otrzymać zadanie przygotowania krótkiej prezentacji, napisania wpisu skierowanego do konkretnych odbiorców lub wspólnego rozwiązania problemu. Nacisk kładziony jest przede wszystkim na znaczenie, a forma pojawia się jako element procesu uczenia się.

W szkolnictwie średnim nauczanie oparte na zadaniach (TBLT) musi również być dostosowane do wymagań programowych, ograniczeń czasowych i praktyk oceniania. Często wymaga to dobrze zaplanowanej sekwencji działań, czyli scenariuszy dydaktycznych, obejmujących przygotowanie, wprowadzenie przed zadaniem, realizację zadania, refleksję/podsumowanie oraz ocenę. W tym podejściu istnieje możliwość włączenia narzędzi sztucznej inteligencji, które mogą wspierać zarówno nauczycieli, jak i uczniów.

Poniższa tabela podsumowuje kluczowe cechy TBLT w nauczaniu szkolnym oraz ich implikacje dla praktyki dydaktycznej.

Aspekt	Opis	Implikacje dla pracy w klasie
Nacisk na znaczenie	Język służy osiągnięciu celu	Zadania muszą mieć jasny cel komunikacyjny
Określony wynik	Każde zadanie prowadzi do powstania produktu lub uzyskania wyniku	Uczniowie wiedzą, do czego dążą
Aktywność uczniów	Uczniowie aktywnie posługują się językiem	Praca w parach lub grupach jest niezbędna
Integracja formy	Uwaga poświęcana językowi pojawia się w trakcie lub po wykonaniu zadania	Nauczyciel wspiera użycie i doskonalenie języka
Sekwencja działań	Etapy przed zadaniem, w trakcie zadania i po zadaniu	Lekcje wymagają jasnego podziału na etapy i harmonogramu

2. Dlaczego sztuczna inteligencja ma znaczenie w TBLT

Z pedagogicznego punktu widzenia sztuczna inteligencja odpowiada na kilka potrzeb TBLT. Zadania wymagają wkładu, możliwości wypowiedzi oraz informacji zwrotnej. Sztuczna inteligencja może przyczynić się do realizacji wszystkich trzech elementów. Może generować teksty lub przykłady, wspierać uczniów podczas tworzenia wypowiedzi oraz dostarczać informacji zwrotnej, którą można wykorzystać do korekty językowej.

Jednocześnie AI zmienia warunki, w jakich wykonywane są zadania. Jeśli nie będzie się nią ostrożnie zarządzać, zmniejszy potrzebę samodzielnego tworzenia wypowiedzi językowych przez uczniów. W związku z tym konieczne jest jasne określenie, w jaki sposób wykorzystuje się sztuczną inteligencję i co pozostaje w gestii ucznia.

Poniższa tabela przedstawia główne powody włączenia sztucznej inteligencji do TBLT oraz związane z tym kwestie, które należy wziąć pod uwagę.

Wymiar	Potencjalna wartość	Kluczowa kwestia
Wkład	Szybki dostęp do różnorodnych tekstów i przykładów	Należy sprawdzić jakość i adekwatność
Wsparcie w zakresie wyników	Pomaga uczniom w rozpoczęciu i uporządkowaniu zadań	Ryzyko kopiowania zamiast samodzielnego tworzenia
Informacja zwrotna	Natychmiastowe reakcje podczas tworzenia szkicu	Uczniowie muszą krytycznie interpretować informacje zwrotne
Dostępność	Dostępne poza salą lekcyjną	Wymaga wskazówek dotyczących samodzielnego, właściwego korzystania

3. Możliwości wykorzystania sztucznej inteligencji w TBLT

Jedną z głównych zalet sztucznej inteligencji w TBLT jest możliwość dostarczania elastycznych i dostosowywanych materiałów. Nauczyciele mogą generować wiele przykładów danego typu tekstu, dostosowywać ich poziom i dopasowywać do konkretnych tematów. Wspiera to zróżnicowanie nauczania bez znacznego wydłużania czasu przygotowań.

Sztuczna inteligencja wspiera również wczesne etapy wykonywania zadań, zwłaszcza gdy uczniowie muszą generować pomysły. Wielu uczniów ma trudności z rozpoczęciem zadania mówionego lub pisemnego. AI może dostarczać konspekty lub przykładowe odpowiedzi, które pomagają im kontynuować pracę. Jest to szczególnie przydatne dla mniej pewnych siebie uczniów, którzy w przeciwnym razie mogliby stracić zainteresowanie.

Kolejnym ważnym obszarem jest informacja zwrotna. W tradycyjnych warunkach szkolnych informacja zwrotna jest często opóźniona i ograniczona czasowo. Sztuczna inteligencja pozwala uczniom na otrzymywanie natychmiastowych

odpowiedzi dotyczących takich aspektów, jak jasność wypowiedzi, gramatyka czy struktura tekstu. Przy odpowiednim wykorzystaniu wspiera to proces poprawiania i zachęca uczniów do udoskonalania swoich prac przed zaprezentowaniem ich innym.

Sztuczna inteligencja może być również wykorzystywana w fazie po wykonaniu zadania, aby wspierać refleksję. Uczniowie mogą porównać swoje prace z wersjami wygenerowanymi przez AI, zidentyfikować różnice i omówić ich wartość. Pomaga to rozwijać świadomość użycia języka i wzmacnia umiejętności analityczne.

Poniższa tabela podsumowuje kluczowe możliwości i ich znaczenie pedagogiczne.

Możliwości	W jaki sposób AI wspiera TBLT	Przykładowe zastosowanie w klasie
Elastyczny materiał	Zapewnia wiele modeli do analizy	Porównanie różnych wersji tekstu
Generowanie pomysłów	Pomaga uczniom w rozpoczęciu zadań	Tworzenie konspektów przed rozpoczęciem pisania
Natychmiastowa informacja zwrotna	Wspiera wprowadzanie poprawek w trakcie wykonywania zadań	Redagowanie szkiców przed udostępnieniem
Wsparcie w refleksji	Zachęca do analizy języka	Porównanie wyników uczniów i wyników generowanych przez sztuczną inteligencję

4. Wyzwania związane z wykorzystaniem AI w TBLT

Pomimo swojego potencjału wykorzystanie sztucznej inteligencji w nauczaniu opartym na zadaniach wiąże się z pewnymi wyzwaniami, które należy uwzględnić już na etapie projektowania.

Głównym problemem jest nadmierne poleganie na sztucznej inteligencji. Jeśli uczniowie polegają na sztucznej inteligencji w zakresie generowania treści, zadanie traci swoją wartość jako ćwiczenie służące nauce języka. Nacisk przenosi się z używania języka na obsługę narzędzia. Problem ten można złagodzić, projektując zadania wymagające osobistego wkładu, interakcji i podejmowania decyzji, których nie da się powierzyć AI.

Kolejną kwestią jest jakość i wiarygodność treści generowanych przez sztuczną inteligencję. Systemy oparte na AI mogą generować nieprecyzyjne lub nieodpowiednie sformułowania, a także odzwierciedlać uprzedzenia obecne w danych szkoleniowych. W związku z tym konieczne jest włączenie oceny do samego zadania. Uczniowie nie powinni traktować wyników generowanych przez AI jako ostatecznych, lecz jako materiał do analizy i udoskonalenia.

Ma to również wpływ na ocenianie. Gdy w tworzeniu tekstów bierze udział sztuczna inteligencja, trudniej jest określić, co uczeń potrafi zrobić samodzielnie. Wymaga to przejścia w kierunku oceniania zarówno procesów, jak i wyników. Od nauczycieli wymaga to większej uwagi zwróconej na wyniki osiągnięte na lekcji, wypowiedzi ustne oraz korekty dokonywane przez samych uczniów.

Kolejnym ważnym obszarem jest etyczne wykorzystanie. Uczniowie i nauczyciele potrzebują jasnych wytycznych dotyczących dopuszczalnego wykorzystania sztucznej inteligencji, w tym kiedy i w jaki sposób można z niej korzystać oraz jak to udokumentować. Bez tego istnieje ryzyko nadużyć.

Wreszcie pojawia się kwestia gotowości nauczycieli. Nie wszyscy nauczyciele znają narzędzia sztucznej inteligencji, a ich skuteczne wdrożenie wymaga czasu i eksperymentowania. Przykładowe scenariusze mogą pomóc zmniejszyć to obciążenie, dostarczając sprawdzonych rozwiązań.

Poniższa tabela podsumowuje główne wyzwania i możliwe rozwiązania.

Wyzwanie	Opis	Rozwiązanie pedagogiczne
Nadmierne poleganie	Uczniowie pozwalają, by zadanie wykonała sztuczna inteligencja	Zaprojektuj zadania wymagające osobistego wkładu
Jakość wyników	Sztuczna inteligencja może generować nieprawidłowe lub stronnicze treści	Należy uwzględnić etapy oceny i porównania
Ocena	Trudności z pomiarem indywidualnych wyników	Skupienie się na procesie i pracy w klasie
Etyczne wykorzystanie	Niejasne granice wykorzystania sztucznej inteligencji	Ustanowienie jasnych zasad i oczekiwań
Gotowość nauczycieli	Ograniczone doświadczenie w korzystaniu z narzędzi AI	Zacznij od stosowania wzorcowych, elastycznych scenariuszy

5. Zasady projektowania scenariuszy

Pięć scenariuszy zawartych w niniejszej publikacji opiera się na spójnym zestawie zasad projektowania. Zasady te gwarantują, że sztuczna inteligencja wspiera logikę TBLT, a nie ją zakłóca.

- Każdy scenariusz opiera się na jasno zdefiniowanych zadaniach, których celem jest komunikacja. Sztuczna inteligencja jest wprowadzana tylko tam, gdzie wnosi wartość dodaną do zadania. Nie jest wykorzystywana w sposób ciągły, ale na określonych etapach, takich jak dostarczanie informacji, wspieranie tworzenia szkiców lub umożliwianie refleksji.
- Scenariusze kładą nacisk na interakcję między uczniami. Praca w parach i grupach pozostaje kluczowa. Nawet gdy wykorzystuje się sztuczną inteligencję, uczniowie muszą wspólnie dyskutować, porównywać i

podejmować decyzje. Pozwala to zachować społeczny wymiar nauki języków.

- Scenariusze zawierają elementy krytycznego wykorzystania. Uczniowie są proszeni o ocenę treści generowanych przez sztuczną inteligencję, wskazanie mocnych i słabych stron oraz uzasadnienie swoich wyborów. Wspiera to zarówno rozwój językowy, jak i kompetencje cyfrowe.
- Każdy scenariusz zawiera jasno określony rezultat i skupia się na obserwowalnych efektach uczenia się. Nauczyciele otrzymują wskazówki dotyczące tego, na co powinni zwracać uwagę podczas wykonywania zadania oraz jak udzielać informacji zwrotnej.

6. Przegląd pięciu scenariuszy

Pięć scenariuszy zawartych w niniejszej publikacji przedstawia różne rodzaje zadań komunikacyjnych, które można wykorzystać w nauczaniu języków obcych na poziomie szkoły średniej. Każdy scenariusz pokazuje, w jaki sposób można włączyć AI bez zmiany podstawowej struktury metody TBLT.

Scenariusze obejmują takie obszary, jak komunikacja mająca na celu podnoszenie świadomości, wyrażanie i uzasadnianie opinii, przetwarzanie informacji, tworzenie treści oraz krytyczna ocena. Razem stanowią one szereg przykładów odzwierciedlających typowe potrzeby w klasie językowej.

Chociaż konteksty się różnią, podstawowa struktura pozostaje spójna. Każdy scenariusz obejmuje etap przygotowania, cykl zadania oraz fazę refleksji. Sztuczna inteligencja jest wkomponowana w tę strukturę w sposób kontrolowany.

Poniższa tabela zawiera ogólny przegląd.

Tytuł scenariusza	Opis	Poziom i umiejętności według CEFR
1. Wyzwanie związane z wykrywaniem treści syntetycznych	Rozwija u uczniów umiejętność krytycznej analizy treści wizualnych wygenerowanych lub zmodyfikowanych przez AI, jednocześnie budując kompetencje komunikacyjne w języku obcym	B1+ Czytanie, pisanie, mówienie

2. Zrozumienie kwestii dostępności	Zwiększa zrozumienie przez uczniów wyzwań, przed jakimi stają osoby z niepełnosprawnościami; dostarcza im praktycznych informacji na temat pisania sprzyjającego włączeniu społecznemu oraz dostępnych materiałów cyfrowych	B1+ Czytanie, pisanie, mówienie, słuchanie
3. Dziedzictwo kulturowe w erze AI	Zachęca uczniów do odkrywania dziedzictwa kulturowego własnego regionu poprzez naukę języków obcych i interakcję wspomaganą przez sztuczną inteligencję	B1 – B2 Czytanie, pisanie, mówienie
4. Sztuczna inteligencja wspiera szkoły w działaniach na rzecz ekologii	Łączy naukę języków z edukacją ekologiczną poprzez temat „Ekologiczna transformacja w szkołach”	B1 – B1+ Mówienie i pisanie
5. Przewodnik po cyfrowym przetrwaniu	Zabiera uczniów w podróż od świata fizycznego do cyfrowego, wykorzystując krytyczne podejście do omówienia kwestii transformacji cyfrowej oraz zagrożeń związanych z fałszywymi informacjami w środowisku internetowym	B1+ Czytanie, pisanie, mówienie, słuchanie

II. Przykładowe scenariusze lekcji wspomagane przez AI

1. AI wspiera szkoły w działaniach na rzecz ekologii

Ten scenariusz dydaktyczny łączy naukę języka z edukacją ekologiczną poprzez temat „Zielona transformacja w szkołach”. Korzystając z podejścia opartego na zadaniach, uczniowie zgłębiają kwestie związane ze zrównoważonym rozwojem w swojej społeczności szkolnej, rozwijając jednocześnie umiejętności mówienia, pisanie, współpracy oraz krytycznego myślenia.

W trakcie realizacji scenariusza uczniowie wykorzystują AI jako wsparcie w trakcie debat, tworzenia kampanii, ćwiczenia wypowiedzi ustnych oraz pisanie tekstów perswazyjnych. Badają wyzwania związane ze środowiskiem, opracowują praktyczne rozwiązania oraz tworzą kampanie uświadamiające, które zachęcają do bardziej zrównoważonych zachowań w szkole.

W rezultacie doskonalą oni swoje umiejętności komunikacyjne i cyfrowe, stając się jednocześnie bardziej aktywnymi i odpowiedzialnymi rzecznikami zrównoważonego rozwoju w swojej społeczności.

W niniejszym scenariuszu sztuczna inteligencja pełni następujące funkcje:

- wspiera proces generowania rozwiązań problemów środowiskowych w szkołach
- stanowi praktyczną pomoc w tworzeniu kampanii mających na celu zwiększenie świadomości potrzeby „Zielonej transformacji w szkołach”

Uczniowie uczestniczą w zadaniach, które pomogą im:

- zainicjować dyskusje na temat problemów środowiskowych w swojej szkole
- opracować plan działania dotyczący „zielonej transformacji”
- stworzyć kampanię „Go Green” z plakatami i komunikatami audio
- ćwiczyć płynność mówienia w języku obcym
- odpowiedzialnie korzystać z AI stosując umiejętności krytycznego myślenia w praktyce

Ogólny przegląd

Podejście	Nauczanie języka oparte na zadaniach (TBLT)
Poziom	B1 – B1+
Grupa wiekowa	11 – 18
Czas trwania	180 minut (4 × 45 min) + zadania domowe
Język	Dowolny język obcy
Umiejętności	Mówienie i pisanie
Główne zagadnienia gramatyczne	Wyrażanie opinii i przedstawianie prostych sugestii z wykorzystaniem czasowników modalnych (could, should), podstawowych spójników przyczynowo-skutkowych (so, because) oraz prostego języka perswazyjnego w dyskusjach dotyczących środowiska
Narzędzia AI	Microsoft 365 Copilot, Leonardo AI, ElevenLabs, Gliglish
Efekt końcowy	Uczniowie tworzą kampanię „Zielona transformacja” dla swojej szkoły

Efekty kształcenia

W rezultacie udziału w zajęciach uczniowie będą potrafili:

- Zidentyfikować i opisać co najmniej 3 problemy środowiskowe występujące w swojej szkole oraz zaproponować praktyczne rozwiązania w zakresie zrównoważonego rozwoju
- Wyrażać i uzasadniać opinie podczas debat grupowych i prezentacji ustnych, posługując się odpowiednim językiem konwersacyjnym
- Stworzyć materiały kampanii, w tym hasła, plakaty i prosty plan działania związany z „Zieloną transformacją”

- Poprawnie posługiwać się kluczowym słownictwem „zielonej transformacji” dotyczącym recyklingu, oszczędzania energii i zrównoważonego rozwoju, w zadaniach ustnych i pisemnych
- Odpowiedzialnie korzystać z narzędzi sztucznej inteligencji w celu generowania pomysłów, doskonalenia poprawności językowej oraz korzystania z AI w trakcie przygotowywania prezentacji i innych tekstów, przestrzegając zasad etycznych

Lekcja 1 – Co oznacza „Going Green” w naszej szkole?

Cel

Uczniowie pogłębiają rozumienie idei zielonej transformacji i łączą ją z codziennym życiem szkolnym.

Zakres językowy

Wyrażanie opinii	Uważam, że... / Moim zdaniem... / Zgadzam się, ponieważ... / Nie zgadzam się, ponieważ... / Myślę, że to dobry pomysł, ponieważ...
Rozmowa o problemach	Nasza szkoła zużywa zbyt dużo energii... / Marnujemy dużo wody... / W szkole jest za dużo plastiku... / Nie wykorzystujemy w wystarczającym stopniu recyklingu... / Zanieczyszczenie środowiska to poważny problem...
Przedstawianie sugestii	Powinniśmy więcej segregować śmieci... / Uczniowie mogliby oszczędzać wodę i energię... / Szkoła powinna zużywać mniej plastiku... / Możemy sprawić, by szkoła była czystsza i bardziej ekologiczna...

Zakres gramatyczny	Wyrażanie opinii i omawianie problemów środowiskowych przy użyciu czasu <i>Present Simple</i> , czasowników modalnych (<i>should, could</i>) oraz prostych zdań przyczynowych z „because”
Słownictwo kluczowe	Recykling, zanieczyszczenie, zmiany klimatyczne, energia, marnotrawstwo wody, odpady z tworzyw sztucznych, transport publiczny, produkty wielokrotnego użytku, zielona energia, środowisko, szkoła zrównoważona, przyjazny dla środowiska, oszczędzanie energii

Zadanie wstępne

- Rozpocznij lekcję od wyjaśnienia uczniom, że „Zielona transformacja” polega na dokonywaniu lepszych wyborów dotyczących naszego stylu życia, nauki, podróżowania i korzystania z zasobów, abyśmy mogli lepiej dbać o środowisko. Poproś uczniów, aby zastanowili się nad swoją szkołą i drobnymi codziennymi czynnościami, które mają wpływ na planetę, takimi jak pozostawianie włączonego światła, nadmierne zużycie papieru, butelki plastikowe, marnotrawstwo żywności, ogrzewanie lub klimatyzacja, a także sposób, w jaki uczniowie dojeżdżają do szkoły.
- Podziel uczniów na pary i poproś, aby omówili trzy pytania:
Co w naszej szkole jest już przyjazne dla środowiska?
Co nie jest jeszcze zbyt ekologiczne?
Co powinniśmy poprawić w pierwszej kolejności?
- Zachęć ich do podania konkretnych przykładów z życia szkolnego oraz do wymyślenia prostych zmian, które mogłyby coś zmienić.

Zadanie główne

- Poproś uczniów, aby skorzystali z narzędzia Microsoft 365 Copilot w celu uporządkowania swoich pomysłów dotyczących „ekologicznej transformacji” w ich szkole. Najpierw powinni zlecić utworzenie prostej tabeli dostosowanej do poziomu językowego B1, zawierającej następujące

kategorie: problem szkolny, możliwe rozwiązanie, osoby zaangażowane oraz oczekiwany rezultat.

- Podziel uczniów na grupy i poproś, aby wspólnie uzupełnili tabelę, omawiając wyzwania środowiskowe i możliwe ulepszenia w ich szkole.
- Po dyskusji poproś każdą grupę, aby wybrała jeden problem szkolny z tabeli i przygotowała krótkie ustne wyjaśnienie. W swojej prezentacji uczniowie powinni wyjaśnić, na czym polega problem, dlaczego jest on ważny oraz jakie rozwiązanie proponują. Poproś każdą grupę, aby przedstawiła swoje pomysły klasie w ramach krótkiej prezentacji.

Podsumowanie

- Podsuń uczniom poniższe pytania do dyskusji i analizy:
Który problem szkolny był najczęściej wymieniany?
Które rozwiązanie najłatwiej wdrożyć?
Które rozwiązanie wymaga wsparcia ze strony nauczycieli lub dyrekcji szkoły?
Czy Copilot pomógł Ci uporządkować pomysły?
Czy sprawdziłeś, czy sugestie sztucznej inteligencji były realistyczne w kontekście Twojej szkoły?

Zadanie domowe

- Poproś uczniów, aby przyjrzeni się swoim codziennym nawykom w domu i w szkole oraz wskazali trzy działania, które są przyjazne dla środowiska, oraz trzy, które nie są zbyt zrównoważone. Niech napiszą krótkie notatki, używając słownictwa z lekcji i zwrotów wyrażających opinię, na przykład: „*Moim zdaniem marnujemy zbyt dużo wody w domu*” lub „*Uważam, że używanie butelek wielokrotnego użytku jest przyjazne dla klimatu*”.
- Następnie poproś uczniów, aby wybrali jeden problem i napisali krótki tekst wyjaśniający, dlaczego jest on ważny i jakie rozwiązanie proponują. Zachęć ich do korzystania z Microsoft 365 Copilot, aby uporządkować swoje pomysły, sprawdzić słownictwo lub stworzyć prostą listę możliwych rozwiązań, przypominając im jednocześnie, aby sprawdzili, czy sugestie sztucznej inteligencji są realistyczne w kontekście ich codziennego życia.

Lekcja 2 – Opracowanie kampanii „Zielona szkoła”

Cele

- Uczniowie napiszą jasny komunikat kampanii i stworzą plakat.
- Uczniowie rozpoznają cechy skutecznego, perswazyjnego tekstu kampanii.
- Uczniowie będą poprawnie używać kluczowego słownictwa związanego z działaniami na rzecz środowiska.
- Uczniowie krytycznie zastanowią się nad zaletami i ograniczeniami treści generowanych przez sztuczną inteligencję.

Zakres językowy

Pisanie perswazyjne	Zróbmy... / Powinniśmy... / Dołącz do nas... / Pomóż naszej szkole...
Krótkie hasła	<i>Oszczędzaj energię. Ogranicz ilość odpadów. Weź ze sobą butelkę. Chodź do szkoły pieszo.</i>
Zakres gramatyczny	Pisanie prostych, perswazyjnych komunikatów kampanii z wykorzystaniem trybu rozkazującego, czasowników modalnych, krótkich zdań perswazyjnych oraz podstawowych wyrażen celowych
Słownictwo kluczowe	<i>Kampania, plakat, hasło, przekaz, grupa docelowa, działanie.</i>

Zadanie wstępne

- Pokaż uczniom kilka przykładów komunikatów z kampanii szkolnych i poprowadź krótką dyskusję w klasie na temat tego, co sprawia, że są one skuteczne. Zapytaj uczniów, czy komunikaty są krótkie, łatwe do zrozumienia i czy zachęcają ludzi do podjęcia działania.
- Omówcie, czy wykorzystane obrazy są inkluzywne, pełne szacunku i odpowiednie dla odbiorców szkolnych. Zachęć uczniów do wskazania cech, które sprawiają, że kampanie są jasne i angażujące.

Zadanie główne

Uczniowie pracują w grupach:

- Mają stworzyć hasło kampanii i krótką wiadomość dotyczącą ważnej kwestii środowiskowej w ich szkole. Zachęć ich, aby hasło było krótkie, jasne i łatwe do zapamiętania, a także aby napisali wiadomość wyjaśniającą problem i zachęcającą do podjęcia pozytywnych działań. Na przykład uczniowie mogą napisać hasło „Wyłączaj. Oszczędzaj energię” wraz z wiadomością „Nasza szkoła może ograniczyć marnotrawstwo energii. Wyłączajcie światła i komputery, gdy wychodzicie z sali”.
- Po napisaniu tekstu uczniowie wykorzystują Leonardo AI do wygenerowania plakatu. Należy podać uczniom wskazówkę/prompt, np.: „Stwórzcie przyjazny plakat szkolny dotyczący oszczędzania energii. Pokażcie na nim zróżnicowaną grupę europejskich uczniów wyłączających światła i komputery. Styl powinien być pozytywny, nowoczesny i realistyczny. Nie umieszczajcie tekstu”. Następnie uczniowie ręcznie dodają własne hasło i komunikat do gotowego plakatu, aby ćwiczyć swoje umiejętności pisania.

Podsumowanie

- Podsuń uczniom poniższe pytania do dyskusji i analizy:
Czy plakat jest zgodny z przekazem?
Czy obraz jest zrozumiały dla wszystkich uczniów?
Czy na obrazie występują jakieś stereotypy?
Czy Leonardo AI stworzyło coś nierealistycznego lub mylącego?
Dlaczego należy sprawdzać obrazy generowane przez sztuczną inteligencję przed ich wykorzystaniem?

Zadanie domowe

- Uczniowie tworzą swój własny plakat w ramach mini-kampanii poświęcony różnym problemom środowiskowym występującym w ich domu lub społeczności, takim jak recykling, oszczędzanie wody, ograniczenie zużycia plastiku czy chodzenie do szkoły pieszo. Uczniowie powinni napisać jedno hasło i jedną krótką, przekonującą wiadomość, a następnie wygenerować obraz za pomocą Leonardo AI.
- Powinni również napisać od 3 do 5 zdań wyjaśniających, dlaczego wybrali ten temat, kim jest grupa docelowa oraz w jaki sposób obraz wspiera ich przekaz.

Lekcja 3 – Głos na rzecz zmian

Cel: Uczniowie utrwalają umiejętność rozpoznawania potrzeb w zakresie zielonej transformacji i opracowują zwięzły przewodnik, ćwicząc jednocześnie wypowiedzi ustne oraz język rekomendacji.

Zakres językowy

Przedstawianie sugestii	<i>Po pierwsze..., następnie..., wreszcie... Podsumowując...</i>
Wyjaśnianie powodów	<i>Ponieważ... / oznacza to, że... / w rezultacie...</i>
Zakres gramatyczny	Tworzenie krótkich prezentacji z wykorzystaniem wyrażen porządkujących (po pierwsze, następnie, potem, po tym, w końcu), wyjaśnianie przyczyn za pomocą „ponieważ” oraz stosowanie form przyszłych
Słownictwo kluczowe	<i>rozwiązanie, działanie, odpowiedzialność, społeczność, wpływ, przyszłość</i>

Zadanie wstępne

- Przed rozpoczęciem zadania odtwórz krótką przykładową wypowiedź stworzoną za pomocą ElevenLabs. Na przykład: „Witam wszystkich. Nasza szkoła może stać się bardziej ekologiczna. Codziennie marnujemy zbyt dużo papieru. Proponujemy, aby w miarę możliwości korzystać z cyfrowych zadań domowych i drukować tylko wtedy, gdy jest to konieczne. To niewielkie działanie pozwoli zaoszczędzić papier, pieniądze i drzewa. Pracujmy razem na rzecz bardziej ekologicznej szkoły”.
- Po wysłuchaniu poproś uczniów, aby zidentyfikowali główne części przemówienia, omawiając problem, proponowane rozwiązanie, powód, dla którego rozwiązanie to jest ważne, oraz wezwanie do działania. Uczniowie powinni zwrócić uwagę na styl tej wypowiedzi - jest ona krótka, jasna i przekonująca.

Zadanie główne

- Uczniowie, pracując w grupach, opracowują tekst krótkiego przemówienia kampanijnego (od 100 do 130 słów) na temat problemu środowiskowego w ich szkole. Powinni nadać przemówieniu jasną strukturę, obejmującą powitanie, problem, możliwe rozwiązanie, oczekiwany rezultat oraz końcowe wezwanie do działania.
- Po napisaniu pierwszego szkicu uczniowie korzystają z Microsoft 365 Copilot wyłącznie w celu poprawy jasności i płynności swojej pracy, a nie w celu wygenerowania całej wypowiedzi. Mogą skorzystać z promptów takich jak: „Popraw tę wypowiedź ucznia na poziomie B1. Zachowaj te same idee. Spraw, by było jasne i łatwe do wygłoszenia na głos”.
- Następnie uczniowie korzystają z ElevenLabs, aby odsłuchać swoje przemówienie i zidentyfikować słowa lub zdania, które są trudne do wymówienia lub zrozumienia. Na koniec uczniowie ćwiczą prezentację swoich przemówień w parach i udzielają sobie nawzajem informacji zwrotnych dotyczących wymowy, jasności wypowiedzi oraz języka perswazyjnego.

Podsumowanie

- Zadaj uczniom następujące pytania:
Które słowa były trudne do wymówienia?
Czy słuchanie głosu generowanego przez AI było pomocne?
Czy głos generowany przez AI brzmiał naturalnie?
Jaka jest różnica między słuchaniem głosu generowanego przez AI a słuchaniem wypowiedzi kolegi z klasy?
Jak możemy odpowiedzialnie korzystać z głosów generowanych przez AI?

Zadanie domowe

- Uczniowie przygotowują i nagrywają własną krótką przemowę na temat kampanii ekologicznej, trwającą od 1 do 2 minut. Powinni samodzielnie napisać przemowę, korzystając ze struktury przeciwiczonej na zajęciach: powitanie, problem, rozwiązanie, oczekiwany rezultat i wezwanie do działania. Mogą korzystać z Microsoft 365 Copilot wyłącznie w celu sprawdzenia jasności wypowiedzi i poprawności gramatycznej, a nie do generowania pełnego tekstu.
- Po ukończeniu przemówienia uczniowie korzystają z ElevenLabs, aby odsłuchać je i poćwiczyć wymowę. Następnie powinni zanotować, które słowa były trudne do wymówienia, czy głos AI pomógł im poprawić płynność wypowiedzi oraz w jaki sposób wsparcie audio AI jest przydatne w nauce języków.

Lekcja 4 – Debata na temat zielonej transformacji i końcowe zadanie pisemne

Cel

Uczniowie ćwiczą interakcję ustną i sporządzają końcowy plan działania.

Zakres językowy

Grzeczne wyrażanie zgody i sprzeciwu	Zgadzam się z tobą, ponieważ... / Rozumiem twój punkt widzenia, ale... / Mam inne zdanie.
Sporządzanie planu działania	Najpierw... / Następnie... / Potem... / Na koniec...
Zakres gramatyczny	Grzeczne wyrażanie zgody i sprzeciwu przy użyciu prostych zwrotów dyskusyjnych, wyrażanie obowiązku oraz porządkowanie pomysłów w planie działania
Słownictwo kluczowe	<i>Świadomość / ostrzeżenie / rada dzielić się / rozpowszechniać wpływać na/ chronić/ szanować odpowiedzialny/nieodpowiedzialny</i>

Zadanie wstępne

- Przed rozpoczęciem głównego zadania uczniowie wykorzystują Gliglish do przećwiczenia krótkich rozmów na temat szkół przyjaznych środowisku. Należy podsunąć im pytania do rozmowy, takie jak: „Co uczniowie mogą zrobić, aby szkoła była bardziej ekologiczna?”, „Czy szkoły powinny zakazać używania plastikowych butelek?”, „Czy nauka cyfrowa jest zawsze lepsza dla środowiska?” oraz „W jaki sposób nauczyciele mogą pomóc?”.
- Uczniowie ćwiczą mówienie indywidualnie lub w parach, skupiając się na udzielaniu jasnych i naturalnych odpowiedzi. Podczas słuchania i mówienia zachęcaj uczniów do zapisywania przydatnych zwrotów, wyrażeń służących do wyrażania opinii oraz sformułowań pozwalających na zgłaszanie sugestii, które będą mogli później wykorzystać we własnych dyskusjach i prezentacjach.

Zadanie główne

- Zorganizuj dyskusję w klasie wokół pytania: „Jakie jest najlepsze ekologiczne działanie, które nasza szkoła powinna podjąć w pierwszej kolejności?”.
- Daj każdej grupie czas na przedstawienie swojego pomysłu dotyczącego ochrony środowiska i wyjaśnienie, dlaczego poprawiłoby to funkcjonowanie społeczności szkolnej.
- Zachęcaj pozostałych uczniów do zadawania pytań, wyrażania opinii i sugerowania ulepszeń po każdej prezentacji.
- Po dyskusji każda grupa wspólnie opracowuje krótki plan działania pt. „Ekologiczny plan działania dla naszej szkoły”. Uczniowie powinni uporządkować swoje pomysły w przejrzysty sposób, wyjaśniając problem, który należy rozwiązać, działanie, które chcą podjąć, osoby, które mogą pomóc, czas potrzebny na realizację działania oraz oczekiwany wynik.
- Ważne, by uczniowie posługiwali się językiem perswazyjnym i sprzyjającym współpracy podczas tworzenia realistycznych i osiągalnych planów.

Podsumowanie

- Poprowadź dyskusję klasową w oparciu o następujące pytania:
Który pomysł jest najbardziej realistyczny?
Który pomysł ma największy wpływ?
Czego nauczyliście się od innych grup?
W jaki sposób sztuczna inteligencja pomogła wam w mówieniu i pisaniu?
W jakich obszarach myślenie ludzkie miało największe znaczenie?

Projekt końcowy

Uczniowie wykorzystują wszystkie prace wykonane w trakcie realizacji scenariusza łącząc je w jeden końcowy projekt kampanii.

- Każda grupa prezentuje plakat kampanii stworzony przy użyciu Leonardo AI, przemówienie kampanii przećwiczone z wykorzystaniem ElevenLabs, pomysły na wystąpienia i ćwiczenia dyskusyjne opracowane za pomocą Gliglish oraz pisemny plan działania udoskonalony przy pomocy Microsoft 365 Copilot.
- Finalny klasowy event „Targi Zielonej Transformacji” pozwoli wszystkim grupom zaprezentować swoje prezentacje kolegom, nauczycielom lub dyrekcji szkoły. Ich zadaniem jest jasne i przekonujące wyjaśnienie problemu środowiskowego, proponowanych rozwiązań, przesłania kampanii oraz planu działania, odpowiadając jednocześnie na pytania i uwagi publiczności.

Wykorzystanie sztucznej inteligencji

W tym scenariuszu dydaktycznym AI służy jako narzędzie wspomagające, pomagające uczniom opracować tematykę „Zielonej transformacji w szkołach” w trakcie ćwiczeń z mówienia i pisanie w języku obcym oraz współpracy wymagającej krytycznego myślenia. Uczniowie korzystają z Microsoft 365 Copilot, Leonardo AI, ElevenLabs i Gliglish, aby uporządkować pomysły, ćwiczyć komunikację, tworzyć materiały kampanii oraz doskonalić poprawność językową. Sztuczna inteligencja wspiera proces uczenia się, ale to uczniowie pozostają odpowiedzialni za weryfikację informacji, podejmowanie decyzji oraz tworzenie realistycznych rozwiązań środowiskowych dla swojej społeczności szkolnej.

Tworzenie właściwych promptów krok po kroku

Nauczyciele powinni pokazać uczniom, jak tworzyć precyzyjne, osadzone w kontekście i powiązane z celem lekcji prompty.

Lekcja 1 – Co oznacza „Going Green” w naszej szkole?

Narzędzie: Microsoft 365 Copilot

Podstawowy prompt:

„Podsuń pomysły dotyczące problemów środowiskowych w szkołach”.

Ulepszony prompt:

„Stwórz prostą tabelę na poziomie B1 dotyczącą problemów środowiskowych w naszej szkole. Uwzględnij następujące kategorie: problem szkolny, możliwe rozwiązanie, osoby zaangażowane oraz oczekiwany rezultat. Skoncentruj się na recyklingu, oszczędzaniu energii, odpadach z tworzyw sztucznych oraz marnotrawstwie wody”.

Wskazówki dla nauczycieli:

- Zachęć uczniów do podania prawdziwych przykładów z ich własnej szkoły.
- Przypomnij uczniom, aby sprawdzili, czy sugestie generowane przez sztuczną inteligencję są realistyczne i możliwe do zrealizowania.
- Poproś uczniów, aby udoskonalili prompty, dodając więcej szczegółów dotyczących środowiska szkolnego.

Lekcja 2 – Opracowanie kampanii „Zielona szkoła”

Narzędzie: Leonardo AI

Podstawowy prompt:

„Stwórz plakat promujący ekologiczną szkołę”.

Ulepszony prompt:

„Stwórz realistyczny i pozytywny plakat promujący kampanię szkolną dotyczącą oszczędzania energii. Pokaż różnorodną grupę uczniów szkoły średniej wyłączających światła i komputery w nowoczesnej sali lekcyjnej. Użyj jasnych, naturalnych kolorów i nadaj plakatowi ekologiczny charakter. Nie umieszczaj tekstu”.

Wskazówki dla nauczycieli:

- Wyjaśnij, że szczegółowe prompty pozwalają uzyskać wyraźniejsze i dokładniejsze obrazy.
- Zachęć uczniów do sprawdzenia, czy na obrazach wygenerowanych przez sztuczną inteligencję nie ma stereotypów lub nierealistycznych szczegółów.
- Przypomnij uczniom, że hasło i przesłanie kampanii powinny być napisane przez nich samych, a nie przez sztuczną inteligencję.

Lekcja 3 – Głos na rzecz zmian

Narzędzia: Microsoft 365 Copilot i ElevenLabs

Podstawowy prompt:

„Popraw moje przemówienie”.

Ulepszony prompt:

„Popraw tę wypowiedź na poziomie B1. Zachowaj te same idee i strukturę. Zdania powinny być jaśniejsze, krótsze i łatwiejsze do wymówienia na głos. Zachowaj przekonujący i pozytywny ton”.

Przykładowe zadanie z ElevenLabs:

Uczniowie słuchają wygenerowanego nagrania i wskazują trudne do wymówienia fragmenty, niejasne zdania lub nienaturalne pauzy.

Wskazówki dla nauczycieli:

- Przypomnij uczniom, że sztuczna inteligencja powinna poprawiać zrozumiałość, a nie generować całe przemówienie.
- Zachęć uczniów do porównania własnej wymowy z głosem generowanym przez sztuczną inteligencję.
- Omów, w jaki sposób wypowiedzi generowane przez AI pozwalają wspierać ćwiczenie płynności mowy w języku obcym.

Lekcja 4 – Debata na temat zielonej transformacji i końcowe zadanie pisemne

Narzędzie: Gliglish

Podstawowy prompt:

„Powiedz coś o ekologicznych szkołach”.

Ulepszony prompt:

„Zadaj mi pytania na poziomie B1 dotyczące szkół przyjaznych środowisku. Uwzględnij pytania o recykling, odpady z tworzyw sztucznych, oszczędzanie energii i transport publiczny. Popraw moją gramatykę i zaproponuj lepsze sformułowania do wyrażania opinii oraz grzecznego sprzeciwu”.

Wskazówki dla nauczycieli:

- Zachęć uczniów do ćwiczenia naturalnej interakcji, a nie wyuczonych na pamięć odpowiedzi.
- Poproś uczniów, aby zapisali przydatne wyrażenia z rozmowy.
- Przypomnij, że ćwiczenia i odnośne prompty powinny być powiązane z konkretnymi tematami lekcji.

Kluczowe pytania po każdym ćwiczeniu z wykorzystaniem AI

Uczniowie powinni mieć na uwadze następujące kwestie w trakcie realizacji zadań:

- *Czy dana informacja jest realistyczna w kontekście naszej szkoły?*
- *Czy nie brakuje tu czegoś ważnego?*
- *Czy odpowiedź generowana przez AI brzmi naturalnie i jasno?*
- *Czy sztuczna inteligencja pomogła uporządkować pomysły, czy też zastąpiła myślenie?*
- *Jak możemy odpowiedzialnie wykorzystywać sztuczną inteligencję w projektach szkolnych?*

Kluczową sprawą jest, by uczniowie zrozumieli, że dobrze sformułowane prompty generują bardziej przydatne odpowiedzi AI. Im bardziej konkretny jest prompt dotyczący danego kontekstu, odbiorców, zadania i poziomu językowego, tym skuteczniejsze staje się wsparcie AI.

2. Dziedzictwo kulturowe w erze AI

Ten scenariusz zachęca uczniów do zgłębiania dziedzictwa kulturowego własnego regionu w ramach nauki języka obcego i interakcji wspomaganych

przez sztuczną inteligencję. Został zaprojektowany tak, aby można go było w pełni dostosować: każdy nauczyciel wybiera lokalny obiekt dziedzictwa kulturowego – zamek, zabytkowy budynek, pomnik, krajobraz – który ma znaczenie w jego kraju lub regionie.

Scenariusz wykorzystuje sztuczną inteligencję jako narzędzie do ćwiczeń i interakcji – pomagającym uczniom aktywnie posługiwać się językiem docelowym podczas wyszukiwania informacji, dyskusji, porównywania i prezentowania treści dotyczących dziedzictwa kulturowego.

W tym scenariuszu sztuczna inteligencja jest wykorzystywana jako narzędzie wspierające w następujących obszarach:

- poszukiwaniu i gromadzeniu informacji o lokalnym dziedzictwie w języku docelowym
- ćwiczeniu języka poprzez interakcję z treściami generowanymi przez AI
- wspólnym tworzeniu wielojęzycznych treści kulturowych
- krytycznej ocenie sposobu, w jaki sztuczna inteligencja przedstawia historię lokalną i regionalną

Ogólny przegląd

Podjęcie	Nauczanie języków oparte na zadaniach (TBLT)
Poziom	B1 – B2
Grupa wiekowa	15 – 19
Czas trwania	180 minut (4 × 45 min) + zadania domowe
Język	Dowolny język obcy
Umiejętności	Czytanie, pisanie, mówienie

Narzędzia AI	Ćwiczenia i interakcja
Efekt końcowy	Wspomagana przez AI wielojęzyczna prezentacja lub wpis dotyczący dziedzictwa kulturowego

Efekty kształcenia

Po ukończeniu tego scenariusza uczniowie będą potrafili:

- Używać języka opisowego i porównawczego do omawiania miejsc historycznych i ich znaczenia kulturowego (umiejętności językowe)
- Formułować skuteczne prompty w języku docelowym w celu wyszukiwania i udoskonalania informacji kulturowych przy użyciu sztucznej inteligencji (umiejętność korzystania ze sztucznej inteligencji)
- Współpracować przy tworzeniu krótkiej, wielojęzycznej prezentacji na temat dziedzictwa kulturowego, łączącej własny tekst z pomocą AI (współpraca i kreatywność)
- Ocenić treści dotyczące lokalnej historii wygenerowane przez AI pod kątem dokładności i ewentualnych braków (myślenie krytyczne)
- Docenić wartość lokalnego dziedzictwa jako części wspólnej europejskiej tożsamości kulturowej (świadomość kulturowa)

Lekcja 1 – Odkrywanie lokalnego obiektu dziedzictwa kulturowego

Cel

Zapoznanie uczniów z lokalnym obiektem dziedzictwa kulturowego wybranym przez nauczyciela. Uczniowie wykorzystują swoją dotychczasową wiedzę oraz ją pogłębiają przy pomocy sztucznej inteligencji, posługując się zarazem językiem obcym będącym przedmiotem nauczania.

Uwaga dla nauczyciela: Wybierzcie miejsce dziedzictwa kulturowego, które jest znaczące i dostępne w lokalnym kontekście. Może to być budynek, pomnik, dom postaci historycznej lub inny obiekt związany z tradycją kulturową. Im bardziej specyficzny dla danego regionu, tym lepiej.

Zakres językowy

Opisywanie miejsc i budynków	<i>Został zbudowany w..., Znajduje się..., Słynie z..., Charakteryzuje się...</i>
Wyrażanie znaczenia historycznego	<i>W tamtych czasach..., Uważano, że..., Symbolizował..., W porównaniu z...</i>
Wyrażanie zaskoczenia lub zainteresowania	<i>Godne uwagi jest to, że..., Co zaskakujące..., To, co czyni go wyjątkowym, to...</i>
Słownictwo kluczowe	<i>Dziedzictwo / zabytek / punkt orientacyjny / renowacja / tradycja / architektura / tożsamość</i>

Zadanie wstępne

Przedstaw wybrany obiekt dziedzictwa kulturowego w formie krótkiej prezentacji nauczyciela (3 – 5 minut): nazwa, lokalizacja, podstawowe informacje historyczne oraz znaczenie dla lokalnej społeczności. Pokaż jedno lub dwa zdjęcia.

Poproś uczniów, aby uruchomili asystenta AI (ChatGPT, Claude, Gemini lub podobny) i wpisali następujący prompt w języku docelowym:

„Opowiedz mi o [nazwa zabytku] w [kraj/region]. Co sprawia, że jest on ważny z historycznego punktu widzenia?”

Uczniowie indywidualnie zapoznają się z odpowiedzią AI i wskazują:

- Trzy fakty, które uważają za najbardziej interesujące lub zaskakujące
- Jedną rzecz, która wydaje się nieścisła, pominięta lub niejasna

Zadanie główne

Uczniowie pracują w parach. Każda para otrzymuje inny obiekt dziedzictwa kulturowego z tego samego kraju lub z innego miejsca w Europie, aby porównać go z lokalnym zabytkiem. Korzystają ze sztucznej inteligencji, aby dowiedzieć się:

- Kiedy został zbudowany lub założony i przez kogo?
- Do czego służy dzisiaj?
- Jaka jest jedna istotna różnica w stosunku do wybranego lokalnego zabytku?

Pary przedstawiają krótkie ustne porównanie (2 – 3 minuty), korzystając z następującej struktury: „[Główny obiekt] został zbudowany w..., podczas gdy [lokalny zabytek] był... Łączy je to, że... Najciekawszą różnicą jest...”.

Dyskusja z udziałem całej klasy. Pytania naprowadzające:

- Które miejsce chcielibyście najbardziej odwiedzić? Dlaczego?
- Co te zabytki mówią nam o historii tych regionów?
- Czy odpowiedź generowana przez AI była pomocna? Czego w niej brakowało?

Podsumowanie

Uczniowie wspólnie z nauczycielem krytycznie omawiają odpowiedzi udzielone przez AI:

- Czy sztuczna inteligencja przedstawiła szczegółowy i dokładny opis lokalnego miejsca?
- Czy pojawiły się zaskakujące luki – rzeczy, których AI nie wiedziała lub które błędnie zinterpretowała?
- Co to nam mówi o tym, jak sztuczna inteligencja przedstawia dziedzictwo lokalne w porównaniu z tym znanym na całym świecie?

Zadanie domowe

Uczniowie zadają to samo pytanie dotyczące obiektu dziedzictwa kulturowego w dwóch różnych językach (np. w języku docelowym i w swoim języku ojczystym). Następnie odnotowują:

- Czy odpowiedzi są takie same, czy różne?
- Który język zapewnił bogatszą, bardziej szczegółową odpowiedź?
- Co to nam mówi o sztucznej inteligencji i reprezentacji różnych kultur i języków?

Uczniowie przynoszą swoje notatki na następną lekcję.

Lekcja 2 – Narracja z wykorzystaniem AI

Cel

Uczniowie wykorzystują sztuczną inteligencję do wspólnego tworzenia krótkich tekstów narracyjnych na temat obiektu dziedzictwa kulturowego oraz ćwiczą umiejętności opowiadania historii pod kierunkiem nauczyciela, podawania wskazówek i redagowania tekstu.

Zakres językowy

Czas przeszły w narracji	Został zbudowany / był / służył / przez wieki...
Sekwencjonowanie i wyrażenia wskazujące na czas	<i>Na początku..., W końcu..., Do [wieku]..., Dzisiaj...</i>
Dodawanie atmosfery i szczegółów	<i>Otoczony..., Wznoszący się nad..., Znany w całym regionie...</i>
Słownictwo kluczowe	<i>Legenda / renowacja / ruiny / dziedziniec / wystawa / przodek / zwiedzający / tradycja</i>

Zadanie wstępne

Uczniowie dzielą się wynikami pracy domowej w małych grupach (3 – 4 uczniów). Każda grupa omawia:

- Który język zapewnił bogatszą odpowiedź AI?
- Czy były jakieś fakty, które pojawiły się w jednym języku, ale nie w drugim?

Omów wymogi narracji wspomaganej przez sztuczną inteligencję: AI może pomóc w stworzeniu pierwszego szkicu, ale to uczeń jest autorem – to on decyduje, co zachować, zmienić i dodać.

Zadanie główne

Każda grupa wybiera jeden obiekt dziedzictwa kulturowego (np. jeden z tych odkrytych w lekcji 1) i korzysta z pomocy AI do stworzenia opowiadania (150 – 200 słów) osadzonego w wybranym przez siebie okresie historycznym.

Przykładowy prompt w języku docelowym:

„Napisz krótkie opowiadanie, którego akcja rozgrywa się w [nazwa obiektu] w [okres historyczny]. Uwzględnij co najmniej jedną postać, problem, z którym się boryka, oraz rolę, jaką [obiekt] odgrywa w opowieści. Tekst w [języku docelowym] na poziomie B1 – B2”.

Następnie każda grupa:

- Czyta na głos opowiadanie wygenerowane przez AI
- Wskazuje, co im się podoba, a co wydaje się niedokładne, płaskie lub brakujące
- Wspólnie redaguje i ulepsza opowiadanie – dodając co najmniej trzy oryginalne zdania
- Nadają opowiadaniu tytuł

Każda grupa odczytuje swoją narrację przed klasą. Klasa głosuje na:

- Opowiadanie o najciekawszej atmosferze
- Najbardziej przekonującą historycznie opowieść
- Najbardziej kreatywne wykorzystanie sztucznej inteligencji

Podsumowanie

Refleksja całej klasy:

- Jak poradziliście sobie z edycją tekstu napisanego przez sztuczną inteligencję? Co było łatwe, a co trudne?
- Czy AI trafnie oddała atmosferę waszej okolicy?
- Jaka jest różnica między tekstem wygenerowanym przez sztuczną inteligencję a opowiadaniem napisanym przez człowieka?

Zadanie domowe

Uczniowie indywidualnie dopracowują opowiadanie swojej grupy lub piszą nowe (150 – 200 słów) o lokalnym obiekcie, który osobiście uważają za znaczący.

Wykorzystują tekst wygenerowany przez AI jako punkt wyjścia, ale co najmniej połowę ostatecznego tekstu piszą samodzielnie. Zachowują go na lekcję 4.

Lekcja 3 – Dziedzictwo kulturowe i społeczność

Cel

Uczniowie utrwalają umiejętności z poprzednich lekcji i sporządzają zwięzły przewodnik, jednocześnie zgłębiając żywy wymiar dziedzictwa kulturowego – jego rolę w dzisiejszych społecznościach – oraz ćwiczą interakcję ustną, dyskusję i wymianę opinii w języku docelowym.

Zakres językowy

Wyrażanie i uzasadnianie opinii	<i>Moim zdaniem..., Uważam, że..., Powodem tego jest..., Ma to znaczenie, ponieważ...</i>
Omawianie wyzwań i rozwiązań	<i>Jednym z głównych problemów jest..., Możliwym rozwiązaniem byłoby...</i>
Zgadzanie się, nie zgadzanie się, Zastrzeżenie	<i>To słuszna uwaga, ale..., Częściowo się zgadzam..., Z drugiej strony...</i>
Kluczowe słownictwo	<i>Ochrona / finansowanie / turystyka / społeczność / tożsamość / zrównoważony / dostępny / renowacja</i>

Zadanie wstępne

Przedstaw uczniom rzeczywistą lokalną sytuację: wybrany obiekt dziedzictwa kulturowego stoi przed wyzwaniem – na przykład potrzebuje funduszy na renowację, toczy się debata na temat przekształcenia go w obiekt komercyjny lub istnieje ryzyko, że zostanie zapomniany przez młodsze pokolenia.

Uwaga dla nauczycieli: *dostosujcie to zadanie do lokalnego kontekstu. Jeśli to możliwe, wykorzystajcie prawdziwą wiadomość, ankietę przeprowadzoną w szkole lub dyskusję w społeczności lokalnej – dzięki temu zadanie będzie autentyczne i znaczące.*

Poproś uczniów, aby wykorzystali AI do zbadania następujących kwestii:

„Jakie są główne wyzwania związane z ochroną [rodzaj obiektu dziedzictwa] w [kraj]? Jakie rozwiązania sprawdziły się w innych krajach?”

Uczniowie notują:

- Dwa wyzwania, które uważają za najpoważniejsze
- Jedno rozwiązanie zaproponowane przez sztuczną inteligencję, z którym się zgadzają
- Jedno rozwiązanie, które chcą poddać w wątpliwość lub ulepszyć

Zadanie główne

Uczniowie pracują w grupach 3 – 4 osobowych. Każda grupa otrzymuje dwa opisy tego samego obiektu dziedzictwa kulturowego wygenerowane przez sztuczną inteligencję – jeden w języku docelowym, a drugi w innym języku wybranym przez grupę (np. w języku ojczystym lub dowolnym innym języku, z którym mieli do czynienia).

Każda grupa tworzy oba teksty przy pomocy sztucznej inteligencji, korzystając z następujących promptów:

„Opisz [obiekt dziedzictwa kulturowego] w 100 słowach w sposób przystępny dla młodej osoby zwiedzającej. Tekst w [języku docelowym]”.

„Opisz [obiekt dziedzictwa kulturowego] w 100 słowach w sposób przystępny dla młodej osoby zwiedzającej. Tekst w [drugim języku]”.

Grupy zapoznają się z obydwojema tekstami i omawiają je (10 minut):

- Jakie szczegóły pojawiają się w jednym języku, a nie w drugim?
- Czy AI używa innych słów, obrazów lub emocji w zależności od języka?
- Który opis wydaje się bardziej autentyczny i lokalny – i dlaczego?
- Czyja perspektywa lub głos wydaje się brakować w obu opisach?

Każda grupa przedstawia klasie swoje porównanie (3 – 4 minuty), posługując się konkretnymi przykładami z obu tekstów na poparcie swoich spostrzeżeń.

Następnie klasa wspólnie omawia:

- Co nam mówi fakt, że sztuczna inteligencja opisuje to samo miejsce inaczej w różnych językach?
- Jak przeredagowałibyście jedno zdanie w języku docelowym, aby brzmiało ono bardziej trafnie i lokalnie?
- Dlaczego może mieć to znaczenie, że AI lepiej oddaje niektóre kultury i języki niż inne?

Podsumowanie

Poproś uczniów, aby zastanowili się nad tym, co ujawniło porównanie:

- Który język zapewnił bogatszy, bardziej zniuansowany opis lokalnego dziedzictwa – i dlaczego tak się stało?
- Co to ćwiczenie mówi nam o związku między językiem, kulturą i tożsamością?
- Czy AI jest wiarygodnym źródłem wiedzy o lokalnym dziedzictwie kulturowym w języku docelowym? Co uczniowie powinni zrobić, aby zweryfikować lub wzbogacić informacje dostarczane przez sztuczną inteligencję?

Zadanie domowe

Uczniowie wybierają jedno zdanie z opisu wygenerowanego przez sztuczną inteligencję, które ich zdaniem jest nieprecyzyjne, zbyt ogólne lub w którym brakuje czegoś istotnego. Redagują je w języku docelowym, korzystając z własnej wiedzy lub dodatkowych materiałów. Na następną lekcję przynoszą własną wersję wraz z krótkim wyjaśnieniem (2 – 3 zdania) tego, co zmienili i dlaczego.

Lekcja 4 – Tworzenie wielojęzycznej prezentacji na temat dziedzictwa kulturowego

Cel

Uczniowie łączą umiejętności językowe, narzędzia oparte na sztucznej inteligencji oraz wiedzę kulturową, aby stworzyć krótką, dwujęzyczną lub wielojęzyczną prezentację na temat lokalnego obiektu dziedzictwa kulturowego. Jest to końcowy efekt tego scenariusza.

Zakres językowy

Pisanie z myślą o odbiorcach	Czy wiesz, że...?, Odkryj..., Odwiedź..., Nie przegap...
Język opisowy i promocyjny	Położone w..., Koniecznie trzeba zobaczyć..., Cofnij się w czasie..., Pochodzące z...
Powiązania międzykulturowe	Wspólne dziedzictwo..., Łączy ich historia..., Symbol...
Słownictwo kluczowe	<i>Dziedzictwo / zabytek / spuścizna / odkrycie / architektura / tradycja / trasa / region</i>

Zadanie wstępne

Uczniowie przedstawiają swoje prezentacje z zadania domowego (po 2 – 3 minuty, 4 – 5 uczniów). Klasa omawia:

- Jakie strategie okazały się skuteczne w ochronie dziedzictwa w tych przykładach?
- Czy którąś z tych strategii można by zastosować lokalnie?

Przedstawienie zadania końcowego: każda grupa przygotowuje krótką, dwujęzyczną prezentację na temat dziedzictwa kulturowego dla fikcyjnej, wielojęzycznej platformy promującej lokalne dziedzictwo kulturowe w Europie.

Zadanie główne

Uczniowie pracują w grupach 3 – 4 osobowych. Każda grupa przygotowuje krótki wpis lub prezentację na temat dziedzictwa kulturowego, zawierającą:

- Tytuł i interesujące zdanie wprowadzające
- Krótką historię danego miejsca (50 – 70 słów)
- Informację o tym, czego zwiedzający mogą tam dziś doświadczyć (50 – 70 słów)
- Jedną praktyczną wskazówkę lub osobistą rekomendację
- Opis obrazu, który stworzyliby za pomocą AI (tylko pisemna instrukcja)

Post musi być napisany w języku docelowym oraz w jednym dodatkowym języku. Sztuczna inteligencja może pomóc w tłumaczeniu, ale uczniowie muszą sprawdzić i poprawić wynik wygenerowany przez AI.

Uwaga dla nauczycieli: *Zachęcajcie grupy do wyboru różnych miejsc, tak aby ostateczny zbiór odzwierciedlał różnorodność lokalnego dziedzictwa. Dzięki temu ćwiczenie zyskuje na bogactwie, a uczniowie mogą uczyć się od siebie nawzajem, dzieląc się wiedzą o lokalnych realiach.*

Grupy prezentują swoje posty przed klasą. Wzajemna ocena oparta na trzech pytaniach:

- Czego dowiedziałeś się z tej prezentacji, czego wcześniej nie wiedziałeś?
- Co można by poprawić?
- W jakim stopniu grupa wykorzystała sztuczną inteligencję jako narzędzie – zamiast pozwolić, by to ona wykonała całą pracę?

Podsumowanie

Końcowa refleksja całej klasy:

- Jak zmieniło się Twoje postrzeganie lokalnego dziedzictwa kulturowego w trakcie tego scenariusza?
- W czym sztuczna inteligencja sprawdza się podczas zgłębiania tematów kulturowych – a gdzie ma braki?
- Dlaczego może mieć znaczenie, że AI wie więcej o znanych międzynarodowych zabytkach niż o lokalnych obiektach dziedzictwa kulturowego?

Zbierzcie wszystkie posty lub prezentacje w formie cyfrowej. Rozważcie udostępnienie ich lokalnej organizacji zajmującej się dziedzictwem kulturowym lub społeczności szkolnej jako formę autentycznej inicjatywy społecznej.

Wykorzystanie AI: praktyczne wskazówki dla nauczycieli

Sugerowane narzędzia AI

Następujące narzędzia nadają się do wykorzystania w klasie:

Generowanie tekstu i wyszukiwanie informacji	ChatGPT (chat.openai.com), Claude (claude.ai), Gemini (gemini.google.com)
Ćwiczenia z wykorzystaniem obrazów	DALL-E (przez ChatGPT), Adobe Firefly, Leonardo.ai
Sprawdzanie tłumaczeń	DeepL (deepl.com), Tłumacz Google
Weryfikacja faktów i badania	Perplexity.ai, ChatGPT z włączoną funkcją przeglądania stron

Claude i ChatGPT w klasie: praktyczne porównanie

Zarówno Claude (claude.ai), jak i ChatGPT (chat.openai.com) to asystenci oparci na dużych modelach językowych, szeroko stosowani w edukacji. Niniejszy scenariusz został opracowany i przetestowany przy użyciu bezpłatnych wersji obu narzędzi, które są wystarczające do wykonania wszystkich zadań opisanych w niniejszym scenariuszu.

Podobieństwa: Oba narzędzia generują płynny tekst w wielu językach, odpowiadają na szczegółowe polecenia, obsługują tłumaczenia i edycję tekstu oraz są dostępne za pośrednictwem standardowej przeglądarki internetowej bez konieczności instalacji.

Główne różnice

	Claude	ChatGPT
Ton	Zazwyczaj bardziej precyzyjny i ostrożny	Bardziej zróżnicowany; może być bardziej kreatywny
Treści kulturowe	Czasami mniej szczegółowe w kwestiach lokalnych/regionalnych	Szersza baza wiedzy ogólnej
Generowanie obrazów	Niedostępne w wersji darmowej	Dostępne za pośrednictwem DALL-E w wersji darmowej
Ograniczenia użytkowania	Dzienny limit w ramach bezpłatnego pakietu	Dzienny limit w pakiecie darmowym

Wady, o których należy pamiętać: oba narzędzia mogą generować niedokładne lub niekompletne informacje na temat lokalnych zabytków – jest to znane ograniczenie, które zostało szczegółowo omówione w lekcji 3. Użytkownicy wersji darmowej mogą napotkać ograniczenia użytkowania podczas dłuższych zajęć; w takim przypadku uczniowie mogą po prostu przełączać się między tymi dwoma narzędziami i kontynuować zadanie. Żadne z tych narzędzi nie powinno być wykorzystywane jako jedyne źródło informacji.

Praktyczna wskazówka: dostępność obu narzędzi w klasie jest w rzeczywistości zaletą: uczniowie mogą porównać odpowiedzi Claude’a i ChatGPT na to samo polecenie, co w tym scenariuszu dodaje zadaniom dodatkowy wymiar krytycznego myślenia.

Tworzenie lepszych promptów: podejście krok po kroku

Naucz uczniów pisania bardziej skutecznych promptów, budując je warstwa po warstwie:

Podstawowy prompt (Lekcja 1)

„Opowiedz mi o [obiekt dziedzictwa kulturowego]”.

Wskazówki dla nauczyciela:

- Przed lekcją wypróbuj samodzielnie to zadanie, wybierając dowolny obiekt dziedzictwa kulturowego, aby wiedzieć, czego się spodziewać, i móc pewniej prowadzić uczniów.
- Jeśli odpowiedź generowana przez AI jest bardzo długa, poproś uczniów, aby przeczytali tylko pierwszy akapit – dzięki temu skupią się na tym, co jest w tekście, a czego w nim brakuje.
- Pokaż uczniom jedno lub dwa zdjęcia obiektu przed skorzystaniem z AI, aby ułatwić dostrzeżenie luki lub nieścisłości w odpowiedzi AI.
- Jeśli uczniowie mają trudności z zadaniem porównawczym, zapisz na tablicy prosty schemat zdania: „[Obiekt A] został zbudowany w..., podczas gdy [Obiekt B] był...”.

Ulepszony prompt (Lekcja 2)

„Opisz [obiekt dziedzictwa kulturowego] w [kraju] w 150 słowach. Skoncentruj się na tym, dlaczego uznano go za znaczący w [okresie historycznym]. Napisz na poziomie B1.”

Wskazówki dla nauczyciela:

- Przed rozpoczęciem przypomnij uczniom, że ich zadaniem jest wcielenie się w rolę autora – AI pisze pierwszy szkic, ale każda decyzja o tym, co zachować, a co zmienić, należy do nich.
- Jeśli grupa utknie na etapie redagowania, zadaj jedno pytanie: „Czy jest w tej historii coś, co lokalny mieszkaniec uznałby za błędne lub brakujące?”. Zazwyczaj to ożywia dyskusję.
- Zachęć grupy do dodania przynajmniej jednego szczegółu, o którym tylko one mogą wiedzieć – czegoś z osobistych doświadczeń lub wiedzy o okolicy, czego sztuczna inteligencja nie mogła uwzględnić.
- Kiedy grupy będą odczytać swoje opowiadania, poproś klasę, aby zwróciła uwagę na różnicę między narracją człowieka a głosem AI.

Zadania porównawcze (Lekcja 3)

Sugerowane prompty:

Opisz [obiekt dziedzictwa kulturowego] w 100 słowach dla młodego zwiedzającego. Napisz w [języku docelowym]”.

„Opisz [obiekt dziedzictwa kulturowego] w 100 słowach dla młodego zwiedzającego. Napisz w [języku „obcym]”.

Wskazówki dla nauczyciela:

- Użyj tego samego zadania słowo w słowo w obu językach – dzięki temu uczniowie będą mogli porównać wypowiedzi AI.
- Jeśli uczniowie mają trudności z wyborem drugiego języka, zaproponuj im użycie języka ojczystego lub języka, którego się wcześniej uczyli – kontrast jest najbardziej wartościowy, gdy jeden z języków jest ściśle powiązany z danym obiektem dziedzictwa kulturowego.
- Należy się spodziewać, że AI wygeneruje bogatszą odpowiedź w języku angielskim niż w języku mniejszościowym lub regionalnym. Należy potraktować to jako okazję do nauki, a nie problem, którego należy unikać.
- Przed lekcją sam wypróbuj te pytania, odnosząc je do wybranego przez siebie obiektu dziedzictwa kulturowego – pomoże ci to przewidzieć, na co natkną się uczniowie, i przygotuje cię do pewnego prowadzenia dyskusji.

Prompt zaawansowany (Lekcja 4):

„Napisz 60-słowny tekst promocyjny o [obiekcie dziedzictwa kulturowego] na stronę internetową poświęconą podróżom. Odbiorcami są młodzi ludzie zainteresowani historią i lokalną kulturą. Użyj angażującego, przyjaznego tonu. Zakończ wezwaniem do działania”.

Wskazówki dla nauczyciela:

- Przed lekcją pokaż uczniom dwa lub trzy przykładowe posty z poprzednich lat lub z innych źródeł, aby mieli jasny obraz tego, jak powinien wyglądać dobry post końcowy.
- Przypomnij uczniom, że tłumaczenie generowane przez AI jest jedynie punktem wyjścia – muszą przeczytać je na głos, aby sprawdzić, czy brzmi naturalnie, zanim umieszczą je w ostatecznej wersji wpisu.
- Podczas wzajemnej oceny zachęcaj uczniów do konkretnych uwag: „Drugie zdanie brzmiałoby lepiej, gdyby...”; takie sformułowanie jest bardziej przydatne niż tylko „to było dobre”.
- Jeśli czas na to pozwala, warto rozważyć udostępnienie końcowych wpisów lokalnej organizacji zajmującej się dziedzictwem kulturowym lub wywieszenie ich w szkole – prawdziwa publiczność motywuje do tworzenia prac o wyższej jakości.

Kluczowa lekcja dla uczniów: im bardziej konkretny i osadzony w kontekście jest prompt, tym bardziej przydatna będzie odpowiedź sztucznej inteligencji.

Kluczowe pytania po każdej odpowiedzi AI

Zachęć uczniów, aby zawsze pytali:

- Czy ta informacja jest dokładna? Jak moglibyśmy to zweryfikować?
- Czy brakuje czegoś ważnego – zwłaszcza szczegółów dotyczących lokalnych lub regionalnych realiów?
- Czy sztuczna inteligencja przedstawia to miejsce rzetelnie, czy też opiera się na uogólnieniach?
- Czy osoba z tego regionu rozpoznałaby swoje miejsce zamieszkania w tym opisie?

Wskazówki dla nauczyciela:

- Zanim uczniowie zaczną pracę, przypomnij im, że ich zadaniem jest wcielenie się w rolę autora – sztuczna inteligencja pisze pierwszy szkic, ale każda decyzja o tym, co zachować, a co zmienić, należy do nich.
- Jeśli grupa utknie na etapie redagowania, zadaj jej jedno pytanie: „Czy jest w tej historii coś, co mieszkańiec tej okolicy uznałby za błędne lub brakujące?”. Zazwyczaj to ożywia dyskusję.
- Zachęć grupy do dodania przynajmniej jednego szczegółu, o którym tylko one mogą wiedzieć – czegoś z osobistych doświadczeń lub wiedzy o okolicy, czego sztuczna inteligencja nie mogła uwzględnić.
- Kiedy grupy będą odczytać swoje opowiadania, poproś klasę, aby zwróciła uwagę na różnicę między narracją człowieka a głosem AI.

Adaptacje sprzyjające inkluzywności

- Uczniowie o niższym poziomie biegłości językowej mogą najpierw napisać prompty w swoim języku ojczystym, a następnie je przetłumaczyć.
- Uczniowie o wyższym poziomie biegłości mogą dodać do swoich promptów wytyczne stylistyczne (np. ton formalny, dziennikarski, poetycki).
- Zadanie porównawcze z Lekcji 1 można uprościć, dostarczając gotowe wskazówki uczniom, którzy potrzebują wsparcia.
- Ustrukturyzowaną dyskusję z Lekcji 3 można dostosować, przydzielając uczniom role i podając im gotowe początki zdań, zwłaszcza tym, którzy mają mniejszą pewność siebie podczas wypowiedzi

Sugestie dotyczące oceny

Lekcje 1 – 2: Ocena formatywna	Obserwacja przez nauczyciela jakości interakcji ustnej; poprawność i zakres używanego słownictwa
Lekcja 3: Informacja zwrotna od kolegów	Prosta rubryka: jasność argumentacji, wykorzystanie dowodów, poprawność językowa
Lekcja 4: Ocena sumatywna	Wielojęzyczny wpis dotyczący dziedzictwa kulturowego oceniany pod kątem poprawności treści, jakości językowej oraz krytycznego wykorzystania AI

3. Czym jest dostępność cyfrowa

Ten scenariusz obejmuje serię lekcji poświęconych dostępności cyfrowej. Nie tylko wyposaża uczniów w nowe umiejętności językowe, ale także pogłębia ich zrozumienie wyzwań, przed jakimi stoją osoby z niepełnosprawnościami w kontekście uczestnictwa w życiu demokratycznym. Dostarcza praktycznych informacji na temat tego jakie wymogi powinien spełniać tekst, aby sprzyjać włączeniu społecznemu oraz jak tworzyć dostępne materiały cyfrowe.

W tym scenariuszu sztuczna inteligencja jest traktowana jako:

- Narzędzie pomagające w dostosowywaniu materiałów dydaktycznych
- Narzędzie ułatwiające dostępność, wspomagające osoby z niepełnosprawnościami
- Narzędzie do rozwiązywania problemów związanych z dostępnością

Uczniowie wykonują zadania, które pomagają im:

- Ćwiczyć swoje umiejętności językowe
- Poznać zasady demokratycznego uczestnictwa i aktywnego obywatelstwa
- Lepiej zrozumieć wyzwania, przed jakimi stoją osoby z niepełnosprawnościami
- Nabyć umiejętności potrzebne do dostosowywania materiałów cyfrowych i zapewnienia ich dostępności dla wszystkich

Ogólny przegląd

Poziom CEFR	B1+
Umiejętności według CEFR	Czytanie, pisanie, mówienie, słuchanie
Grupa wiekowa	15 – 19
Czas trwania	180 minut (4 × 45 min) + zadania domowe
Język	Dowolny język obcy
Efekt końcowy	Dostępne wersje dokumentów w języku obcym

Efekty kształcenia

Po zrealizowaniu tego scenariusza uczniowie będą potrafili:

- Upraszczać dokumenty oficjalne i zwiększać ich dostępność
- Korzystać z czytników ekranu i narzędzi do sprawdzania dostępności
- Wyrażać swoje myśli w jasny i prosty sposób w języku obcym
- Czytać i rozumieć dokumenty oficjalne w języku obcym
- Poruszać się po stronach internetowych w języku obcym

Lekcja 1 – Uproszczenie dokumentu oficjalnego

Cel

Uświadomienie uczniom znaczenia prostego języka dla demokratycznego uczestnictwa osób niepełnosprawnych.

Zakres językowy

Wyrażanie zrozumienia lub braku zrozumienia	To jest jasne/niejasne. To jest przystępne/nieprzystępne. Czy mógłbyś rozwinąć tę kwestię / wyjaśnić...?
Zasady języka formalnego	Słownictwo formalne, np.: odroczyć, kontynuować, zapytać, być korzystnym... Inne zasady, takie jak unikanie skrótów (w języku angielskim).
Wydawanie poleceń i mówienie w trybie rozkazującym	Wyjaśnij..., Skróć..., Podsumuj...
Słownictwo kluczowe	Dokument, prawo, jasne/niejasne, dostępne/niedostępne, streszczenie, instrukcja

Zadanie wstępne

Znajdź oficjalny dokument w języku, którego uczysz. Dokument powinien dotyczyć czegoś ważnego dla życia demokratycznego, na przykład tego, jak zarejestrować się, aby głosować. Dokument powinien być napisany typowym językiem urzędowym, zbyt trudnym do zrozumienia dla większości uczniów w grupie.

Zadanie główne

Poproś uczniów, aby przeczytali dokument i zapisali w punktach wszystko, co z niego zrozumieli.

Następnie otwórz narzędzie do generowania tekstu oparte na sztucznej inteligencji, takie jak ChatGPT lub Claude, i udostępnij swój ekran. Poproś uczniów, aby napisali prompt, którego użyliby do uproszczenia otrzymanego tekstu i uczynienia go zrozumiałym na poziomie B1 bez zmiany jego głównej treści. Następnie jeden z ochotników dyktuje swój prompt.

Gdy uproszczony tekst będzie gotowy, poproś uczniów, aby ponownie przeczytali swoje wcześniejsze notatki i poprawili je w oparciu o uproszczony tekst.

Podsumowanie

Poprowadź dyskusję, zadając następujące pytania:

- Który tekst był dla was łatwiejszy do zrozumienia?
- Czy bylibyście w stanie postępować zgodnie z instrukcjami zawartymi w pierwszym dokumencie?
- Jakie są konsekwencje, gdy obywatele nie rozumieją przepisów obowiązujących w ich kraju?
- Mieliście trudności ze zrozumieniem tekstu, także dlatego, że nie jesteście rodzimymi użytkownikami języka, w którym został napisany. Jakie inne grupy mogą potrzebować uproszczonych instrukcji?

Wyjaśnij, że w miarę możliwości ważne dokumenty powinny być zrozumiałe od samego początku, a upraszczanie ich za pomocą AI nie powinno być metodą domyslną, ponieważ informacje zawarte w streszczeniu mogą zostać zniekształcone.

Zadanie domowe

Uczniowie wyszukują informacje na temat języka prostego (plain language) oraz podstawowych zasad pisania przystępnego i przygotowują 5-minutową prezentację ustną na ten temat. Prezentacja powinna odpowiadać na pytania:

- Co oznacza pisanie w sposób przystępny?
- Jakie są główne zasady pisania przystępnego?
- Jakie są zalety ich stosowania?

Lekcja 2 – Poruszanie się po stronie internetowej z pomocą czytnika ekranu

Cel

- Pokazanie codziennej rzeczywistości osób niewidomych i niedowidzących
- Omówienie wpływu dostępności lub jej braku na życie demokratyczne
- Ćwiczenie słownictwa związanego z internetem i stronami internetowymi
- Ćwiczenie umiejętności słuchania w języku obcym

Zakres językowy

Poruszanie się po stronie internetowej	Pomiń, wejdź, przejdź dalej, przewiń, przełącz
Wydawanie poleceń	Aby otworzyć link, musisz... Aby to znaleźć, proszę...

Słownictwo kluczowe

Strona internetowa, strona główna, nagłówek, stopka, menu, przełącznik języka, link, przycisk, klawiatura, mysz

Zadanie wstępne

Do wykonania tego zadania potrzebny będzie jeden komputer lub tablet z klawiaturą na każdego ucznia, a także słuchawki, aby uniknąć hałasu spowodowanego jednoczesnym włączaniem czytników ekranu przez wielu uczniów.

Sprawdź, z jakiego systemu korzystają urządzenia w Twojej szkole i jak uzyskać dostęp do funkcji czytnika ekranu. W systemie Windows musisz przejść do: Ustawienia / Dostępność / Narrator. Narrator firmy Microsoft, podobnie jak analogiczne narzędzia w innych systemach, wykorzystuje zaawansowaną technologię zamiany tekstu na mowę oraz ulepszenia dostępności oparte na AI, aby zapewnić płynną nawigację. W rzadkich sytuacjach, gdy nie masz dostępu do wbudowanych funkcji ułatwień dostępu lub są one niewystarczające do wykonania ćwiczenia, możesz wypróbować narzędzie zewnętrzne, takie jak NV Access (dostępne na stronie: [nvaccess.org](https://www.nvaccess.org)). Zapoznaj się z instrukcją i przećwicz korzystanie z narzędzia samodzielnie, zanim uruchomisz je podczas zajęć.

Wybierz stronę internetową, po której uczniowie będą próbować poruszać się za pomocą czytnika ekranu. Powinna to być strona związana z aktywnym obywatelstwem i zawierająca praktyczne informacje, które uczniowie mogą potencjalnie potrzebować w przyszłości, np. instrukcje dotyczące głosowania, składania wniosku o dowód osobisty lub postępowania w przypadku powodzi. Wybierz informacje, które uczniowie będą musieli znaleźć na stronie. Powinny być łatwe do znalezienia, ale nie na tyle, by przestało to stanowić wyzwanie.

Dodatkowa sugestia: Jeśli masz możliwość, w ramach tej lekcji zaproś osobę, która na co dzień korzysta z czytników ekranu jako narzędzia ułatwiającego dostęp, nie wahaj się tego zrobić. Automatyczne narzędzia sprawdzające są praktyczne, ale wpływ dzielenia się prawdziwymi doświadczeniami jest silniejszy.

Zadanie główne

Uczniowie otwierają wybraną stronę internetową i włączają swoje czytniki ekranu. Poświęcają chwilę na zapoznanie się z nawigacją po stronie za pomocą tego narzędzia.

Następnie udziel im instrukcji dotyczących informacji, które muszą znaleźć na stronie internetowej bez użycia myszki i bez czytania tekstu. Jeśli to możliwe, możesz zasłonić ekran lub odwrócić go od uczniów, aby utrudnić oszukiwanie. Uczniowie wyszukują informacje, korzystając z generowanego głosu czytnika ekranu, i zapisują swoje wyniki w punktach.

Dyskusja

Poprowadź dyskusję, zadając następujące pytania:

- Czy poruszanie się po stronie internetowej bez patrzenia na nią było łatwe? Czy udało wam się znaleźć to, czego szukaliście?
- Jeśli poruszanie się po stronie internetowej bez patrzenia na nią nie jest możliwe, co to oznacza dla osób, które nie widzą?
- Czy można aktywnie uczestniczyć w życiu swojej społeczności, jeśli nie masz dostępu do informacji, jak to zrobić?

Aby przekazać dodatkowe informacje, możesz udostępnić swój ekran i przeprowadzić szybki skan za pomocą automatycznego narzędzia, takiego jak accessibilitychecker.org, aby pokazać uczniom, czy strona internetowa, po której próbowali się poruszać, spełnia standardy dostępności.

Zadanie domowe

Uczniowie zastanawiają się nad dostępnością swojej szkoły i jej strony internetowej. Proponują, co można zmienić, aby uczynić ją bardziej inkluzywną.

Lekcja 3 – Sprawdzanie dostępności

Cele

- Podnoszenie świadomości na temat dostępności cyfrowej
- Wyposażenie uczniów w praktyczne umiejętności pozwalające poprawić dostępność materiałów cyfrowych
- Ćwiczenie umiejętności językowych, takich jak opisywanie obrazka lub przekazywanie instrukcji

Zakres językowy

Ocena sytuacji i wyrażanie opinii	Myślę, że (...) należy zmienić. (...) wygląda wystarczająco dobrze, ale musimy popracować nad (...).
Warunek pierwszy i drugi	Jeśli ktoś nie widzi kolorów, nie będzie w stanie tego przeczytać. Gdybym nie mógł używać myszki, nie byłbym w stanie kliknąć tego przycisku.
Słownictwo kluczowe	Dokument, strona, przycisk, obrazek, tekst alternatywny, rozmiar czcionki, odstępy, kontrast kolorów, wyrównanie (do lewej/prawej/środku).

Zadanie wstępne

Aby przygotować się do tej lekcji, musisz najpierw znaleźć dokument PDF w języku, którego uczysz, nad którym uczniowie będą pracować. Zalecamy wybór materiałów związanych z aktywnym obywatelstwem i dostępnością. Przygotuj tyle dokumentów, ile potrzeba – uczniowie będą pracować w grupach po 3 – 4 osoby nad jednym dokumentem.

Potrzebny będzie jeden komputer lub tablet na grupę.

Uwaga: To zadanie będzie wymagało pewnych umiejętności cyfrowych zarówno od nauczyciela, jak i od uczniów. Przed lekcją pobierz na swój komputer narzędzie do sprawdzania dostępności i upewnij się, że rozumiesz, jak działa. Jeśli masz z tym trudności, rozważ poproszenie o pomoc, np. nauczyciela informatyki. Ponadto poszukaj informacji na temat dostosowywania plików PDF pod kątem dostępności.

Oto niektóre źródła, które możemy polecić:

- Accessibility.build: [link](#)
- Przewodnik WCAG 2.0: [link](#)

Możesz również zapoznać się z naszymi instrukcjami na końcu scenariusza, w części „Wykorzystanie sztucznej inteligencji”.

Zadanie główne

Uczniowie otrzymują listę podstawowych wymagań dotyczących pliku PDF zgodnego z zasadami dostępności:

- Dokument zawiera tagi. Tagi to niewidoczne etykiety, które wyjaśniają, czym jest każda część dokumentu. Wszystkie elementy tekstu, takie jak nagłówki, akapity i listy, muszą być oznaczone odpowiednimi tagami.
- Obrazy muszą mieć tekst alternatywny. Tekst alternatywny to krótki opis przeznaczony dla osób, które nie widzą obrazu.
- Kontrast kolorów musi być wystarczająco wysoki. Wysoki kontrast kolorów oznacza, że różnica między tekstem a tłem jest na tyle duża, że tekst można łatwo odczytać.
- Język tekstu musi być zrozumiały. Dokument powinien być napisany prostym, zrozumiałym językiem. Powinieneś być w stanie go zrozumieć na poziomie B1.
- Czcionka powinna być prosta i mieć odpowiedni rozmiar, aby zapewnić wygodę czytania.

Następnie podziel klasę na grupy po 3 – 4 osoby. Każda grupa pobiera narzędzie do sprawdzania dostępności plików PDF. Polecamy PAC firmy axes4, ponieważ jest bezpłatne, nie zawiera reklam, jest dostępne w 5 różnych wersjach językowych i wykorzystuje AI do dokładniejszej analizy. Program można pobrać, korzystając z tego linku: pac.pdf-accessibility.org.

Wyjaśniasz, jak korzystać z programu. Uczniowie sprawdzają dostępność otrzymanego dokumentu i zapisują swoje spostrzeżenia.

Następnie na podstawie własnych obserwacji zapisują dodatkowe uwagi:

- Czy dokument jest dla Ciebie łatwy do zrozumienia?
- Czy tekst jest dla Was dobrze widoczny? Czy rozmiar czcionki i kontrast kolorów są dla was odpowiednie?

Dyskusja

Uczniowie z różnych grup porównują swoje ustalenia. Mogą wybrać materiały o największej i najmniejszej dostępności.

Zadanie domowe

Uczniowie zapoznają się z instrukcją tworzenia pliku PDF dostosowanego do potrzeb osób niepełnosprawnych w programie MS Word. Informacje te będą potrzebne podczas następnej lekcji.

Wybrane źródła, które polecamy:

- Make Things Accessible: [link](#)
- Pomoc techniczna Microsoft: [link](#)

Lekcja 4 – Tworzenie pliku PDF dostosowanego do potrzeb osób niepełnosprawnych

Cel

Przekształcenie istniejących dokumentów używanych w szkole i stworzenie ich wersji dostępnych dla osób niepełnosprawnych.

Zakres językowy

Przeformułowywanie i ćwiczenie synonimów	Znajdowanie różnych sposobów na wyjaśnienie czegoś, np. „nabyć coś” zamiast „kupić coś”.
Opisywanie obrazków	Na zdjęciu widać... W prawym rogu... W tle...
Słownictwo kluczowe	Dostępność, sprawdzać, weryfikować, oceniać, tekst alternatywny

Zadanie wstępne

Wybierz dokumenty do dostosowania, np. Regulamin szkoły, Regulamin pracowni komputerowej itp. Jeśli Twoja szkoła posiada stronę internetową, możesz również wykorzystać tekst zamieszczony na niej.

Uczniowie będą pracować w grupach 3 – 4 osobowych. Możesz wykorzystać kilka krótszych dokumentów lub jeden dłuższy dokument podzielony na rozdziały. Aby mieć pewność, że będziesz w stanie odpowiedzieć na pytania uczniów, przeczytaj instrukcje krok po kroku i przygotuj własny plik PDF dostosowany do potrzeb osób niepełnosprawnych przed rozpoczęciem lekcji.

Zadanie główne

Uczniowie dzielą się na grupy. Każda grupa otrzymuje fragment tekstu do adaptacji oraz instrukcje krok po kroku:

Krok 1: Przetłumacz ten dokument do pliku Word. Możesz skorzystać z tłumacza automatycznego, ale musisz przeformułować tekst, aby był zrozumiały dla osoby na poziomie językowym B1.

Uwaga: Jeśli wybrany dokument jest zbyt skomplikowany dla poziomu klasy, możesz pozwolić uczniom uprościć go własnymi słowami przed rozpoczęciem tłumaczenia.

Krok 2: Dodajcie obrazek ilustrujący główne idee zawarte w tekście. Dodajcie tekst alternatywny do obrazka (Format obrazu → Tekst alternatywny).

Krok 3: Wybierz odpowiednie style dla każdego nagłówka i akapitu, tj. „Nagłówek 1” dla tytułu dokumentu, „Normalny” dla tekstu głównego.

Krok 4: Wybierz prostą czcionkę bezszeryfową, np. Calibri, Arial, Verdana. Ustaw rozmiar czcionki na 12, a odstęp między wierszami na 1,5.

Krok 5: Sprawdź dostępność dokumentu. Przejdź do menu Recenzja → Sprawdź dostępność. Sprawdź, czy w dokumencie występują jakieś problemy, i w razie potrzeby je napraw.

Krok 6: Zapisz dokument w formacie PDF. Przejdź do menu Plik → Zapisz jako → Więcej opcji...

W polu „Zapisz jako” wybierz PDF. Poniżej dodaj tytuł dokumentu, temat i tagi. Następnie upewnij się, że pole „Tagi struktury dokumentu dla dostępności” jest zaznaczone. Kliknij OK. Teraz możesz zapisać dokument.

Podsumowanie

Gdy wszystkie grupy ukończą swoje dokumenty, poprowadź dyskusję w oparciu o następujące pytania:

- Czy chcecie podzielić się swoimi przemyśleniami na temat tego zadania?
- Czy stworzenie dokumentu dostępnego dla osób niepełnosprawnych było trudne?
- Co było najtrudniejsze w tym zadaniu? A co najłatwiejsze?

Wraz z klasą rozważcie możliwości opublikowania dokumentów dostosowanych do potrzeb osób niepełnosprawnych, stworzonych przez uczniów, oraz ich wykorzystania. W niektórych przypadkach może to nie być możliwe, ale jeśli się uda, pokaże to uczniom, że stworzyli coś użytecznego, i ich wysiłek miał sens.

Zadanie domowe

Uczniowie próbują poruszać się po własnych dokumentach PDF za pomocą czytnika ekranu w domu, wykorzystując umiejętności zdobyte w Lekcji 2. Na podstawie tego doświadczenia zapisują swoje refleksje i wskazują potencjalne obszary wymagające poprawy.

Jeśli w klasie jest osoba, która z powodu niepełnosprawności na co dzień korzysta z czytnika ekranu, lub jeśli uczniowie znają kogoś takiego, zaleca się sprawdzenie dostępności dokumentu bezpośrednio z tą osobą.

Wykorzystanie AI

Sztuczna inteligencja jest zintegrowana z każdym z zadań osobno. W niniejszym podsumowaniu przedstawimy dodatkowe informacje techniczne dotyczące korzystania z wyżej wymienionych narzędzi.

Przeprowadzanie skanowania pod kątem dostępności

Aby przygotować się do Lekcji 3, musisz wiedzieć, jak przeprowadzić ocenę dostępności dokumentu PDF. W tym celu powinienś:

1. Pobrać narzędzie PAC do sprawdzania dostępności.
2. Kliknąć „Otwórz dokument” i wybrać dokument, który chcesz ocenić.
3. Zapoznać się z wynikami. Program wskaże, czy dokument jest zgodny z międzynarodowymi wytycznymi, takimi jak PDF/UA i WCAG. Ponadto wyświetli wyniki analizy dokumentu przeprowadzonej przez AI.
4. Jeśli natrafisz na coś, czego nie rozumiesz, możesz przejrzeć szczegółowe wyniki i kliknąć znak zapytania obok interesującego cię punktu. Zostaniesz przekierowany na stronę internetową z wyjaśnieniem.

Te instrukcje dotyczą wyłącznie plików PDF, ale istnieją podobne narzędzia do sprawdzania innych rodzajów multimediów. Aby sprawdzić stronę internetową, możesz skorzystać z [serwisu accessibilitychecker.org](https://www.accessibilitychecker.org). Aby zrobić to samo z dokumentem programu Word, otwórz go i przejdź do menu „Recenzja” → „Sprawdź dostępność”.

Korzystanie z czytnika ekranu

Być może zainteresuje cię fakt, że nie potrzebujesz żadnych płatnych narzędzi, aby uzyskać dostęp do podstawowych funkcji zamiany tekstu na mowę na swoim komputerze. Technologia ta istniała na długo przed tym, zanim generowanie tekstu, obrazów i filmów za pomocą sztucznej inteligencji stało się popularne, i jest wbudowana w niemal każdy nowoczesny komputer jako część systemu.

Obecnie technologia ta stała się bardziej zaawansowana – wykorzystuje bardziej naturalnie brzmiące głosy oraz oferuje dodatkowe funkcje, takie jak opis obrazów oparty na AI.

Na komputerze z systemem Windows wbudowane narzędzie nosi nazwę Narrator. Aby je włączyć i korzystać z niego, postępuj zgodnie z następującymi instrukcjami:

1. Przejdź do Ustawienia > Dostępność > Narrator i włącz tę funkcję. W tym miejscu możesz również dostosować głos, prędkość i język.
2. Po włączeniu Narratora pojawi się przewodnik krok po kroku dotyczący korzystania z niego. Zawiera on najważniejsze skróty klawiaturowe służące do nawigacji.
3. Jeśli jesteś osobą pełnosprawną, nadal możesz korzystać z myszy do nawigacji w tradycyjny sposób i włączać Narratora tylko wtedy, gdy potrzebujesz go do wykonania konkretnego zadania lub aby pomóc uczniowi z wadą wzroku.

4. Jak wykrywać media syntetyczne

Scenariusz ten rozwija u uczniów umiejętność krytycznej analizy syntetycznych (wygenerowanych lub zmanipulowanych przez AI) treści wizualnych, jednocześnie budując kompetencje komunikacyjne w języku obcym.

Kluczowym elementem scenariusza jest związek między AI, inkluzywnością i różnorodnością. Media syntetyczne są coraz częściej wykorzystywane do fałszywego przedstawiania, wyśmiewania lub atakowania określonych grup społecznych, co utrwała stereotypy lub sprzyja mowie nienawiści. Jednocześnie sztuczna inteligencja może służyć do wykrywania szkodliwych treści i wspierania krytycznej świadomości.

W tym scenariuszu AI nie jest zatem traktowana jako neutralne narzędzie, ale jako:

- Źródło ryzyka (stronniczość, manipulacja, wykluczenie) oraz
- Narzędzie do wykrywania takich zagrożeń

Uczniowie wykonują zadania, które pomagają im:

- Rozpoznać zakres i dokładność symulacji treści zmanipulowanych przez AI
- Omówić te kwestie, posługując się odpowiednim językiem
- Opracować strategie krytycznego reagowania

Ogólny przegląd

Podejście	Nauczanie języka oparte na zadaniach (TBLT)
Poziom	B1+
Grupa wiekowa	15 – 19
Czas trwania	180 minut (4 × 45 min) + zadania domowe
Język	Dowolny język obcy
Efekt końcowy	Post zwiększający świadomość dot. mediów społecznościowych

Efekty kształcenia

Umiejętności językowe

- Stosowanie słownictwa związanego z tematem (np. fałszywe zdjęcie, manipulacja, wprowadzające w błąd, wiarygodne, dowody)
- Wyrażanie opinii i uzasadnianie ich (Uważam, że to jest fałszywe, ponieważ...)
- Porównywanie i ocena (Ta metoda jest bardziej wiarygodna niż...)
- Udzielanie porad (Powinieneś sprawdzić źródło...)

Umiejętności cyfrowe i krytyczne

- Rozpoznawanie oznak manipulacji obrazami
- Stosowanie strategii wykrywania (wyszukiwanie odwrotne, niespójności, weryfikacja źródła)
- Krytyczna ocena treści internetowych

Świadomość społeczna

- Zrozumienie zagrożeń związanych z mediami syntetycznymi (stronniczość, mowa nienawiści, wykluczenie)
- Refleksja nad etycznym wykorzystaniem AI

Współpraca

- Praca w grupach w celu analizy i przedstawienia wyników
- Wspólne tworzenie zasobów edukacyjnych

Lekcja 1 – Media syntetyczne tworzone przez AI

Cel

Wprowadzenie do tematu i pobudzenie krytycznego myślenia na temat mediów syntetycznych oraz ich wpływu społecznego.

Zakres językowy

Wyrażanie opinii i niepewności	<i>Uważam, że to zdjęcie jest prawdziwe/fałszywe, ponieważ... Może być sfalszowane, ponieważ... Nie jestem pewien, ale wygląda na to, że...</i>
Podawanie powodów i dowodów	<i>Ponieważ, skoro, z powodu... Zauważyłem, że..., istnieje..., wydaje się...</i>
Zgadzanie się i nie zgadzanie się	<i>Zgadzam się z tobą, ponieważ... Nie jestem pewien, czy się zgadzam... To słuszna uwaga, ale...</i>
Słownictwo kluczowe	<i>Fałszywe / deepfake / media syntetyczne edytowane / zmanipulowane szczegóły / tło / oświetlenie</i>

Zadanie wstępne

- Przed lekcją nauczyciel korzysta z generatora obrazów opartego na sztucznej inteligencji (np. DALL-E lub Midjourney), aby przygotować różnorodne przykłady zdjęć syntetycznych (unikając szkodliwych stereotypów).
- Podczas zajęć nauczyciel prezentuje 6 – 8 obrazów (zdjęcia autentyczne i zmodyfikowane przez AI).
- Uczniowie indywidualnie decydują: prawdziwe czy fałszywe?

Zadanie główne

- Dyskusja w parach lub grupach w języku docelowym:
 - Które zdjęcia są fałszywe?
 - Jakie wskazówki to sugerują?
- Dyskusja z udziałem całej klasy:
 - Co sprawia, że zdjęcia wydają się wiarygodne?
 - Czy fałszywe zdjęcia mogą być szkodliwe?

Podsumowanie

- Pytania do dyskusji:
 - W jaki sposób fałszywe obrazy mogą wyrządzić krzywdę ludziom?
 - Które grupy są najbardziej narażone (np. mniejszości, migranci, osoby o odmiennych poglądach, wyglądzie itp.)?

Zadanie domowe

- Zbierz informacje na temat zdjęć zmodyfikowanych przez sztuczną inteligencję (w języku docelowym)
- Prześlij 1 przykład wraz z krótką analizą do wspólnego folderu w Google Classroom (lub innej podobnej platformy edukacyjnej)

Lekcja 2 – Jak wykrywać deepfake'i

Cel

Opracowanie praktycznych strategii wykrywania.

Zakres językowy

Porównanie i ocena metod	<i>Ta metoda jest skuteczniejsza niż... Najlepszym sposobem jest... ponieważ... Jest to mniej wiarygodne, ponieważ...</i>
Opisywanie procesów	<i>Najpierw sprawdziliśmy..., a następnie przeanalizowaliśmy... Następnie stwierdziliśmy...</i>
Przedstawianie wyników	<i>Odkryliśmy, że... Nasza grupa stwierdziła, że ten obraz jest...</i>
Słownictwo kluczowe	<i>Źródło / dowód / narzędzie wiarygodny / niewiarygodny sprawdzić / zweryfikować / przeanalizować</i>

Zadanie wstępne

Nauczyciel przedstawia wybrane metody wykrywania, np.:

- Odwrotne wyszukiwanie obrazów (reverse image search)
- Sprawdzanie niespójności wizualnych (ręce, cienie, odbicia)
- Analiza kontekstu/źródła
- Sygnały manipulacji emocjonalnej

Zadanie główne

Uczniowie pracują w podgrupach:

- Każda grupa otrzymuje zestaw linków do zdjęć.
- Analizują je za pomocą telefonów komórkowych lub komputerów.
- Wypełniają prostą listę kontrolną:
 - Czy to fałszywka?
 - Która metoda okazała się pomocna?

Podsumowanie

Grupy przedstawiają wyniki:

- Które zdjęcia były fałszywe?
- Które metody okazały się najskuteczniejsze?

Zadanie domowe

- Przećwicz metody wykrywania na prawdziwych treściach internetowych (np. na Instagramie)
- Zaktualizuj swój plik w Google Classroom, dodając nowe wyniki (kontynuacja zadania z poprzedniej lekcji)

Lekcja 3 – Opracowanie klasowego przewodnika dotyczącego bezpieczeństwa

Cel

Uczniowie utrwalają strategie wykrywania zagrożeń i opracowują zwięzły przewodnik, ćwicząc jednocześnie wypowiedzi ustne oraz sformułowania zawierające zalecenia.

Zakres językowy

Organizowanie myśli	<i>Najpierw..., następnie..., na koniec... Podsumowując...</i>
Udzielanie porad	<i>Zawsze należy sprawdzić... Ważne jest, aby zweryfikować... Nie należy ufać...</i>
Wyjaśnienie znaczenia	<i>Jest to ważne, ponieważ... Pomaga to uniknąć...</i>
Kluczowe słownictwo	<i>Wzorzec / cel / wpływ / konsekwencja Podejrzany / przekonujący / godny zaufania należy mieć na uwadze stereotyp / uprzedzenie</i>

Zadanie wstępne

W podgrupach uczniowie porównują wyniki pracy domowej i uzgadniają:

- 3 najsukuteczniejsze metody
- 1 przykład dla każdej z nich

Krótkie podsumowanie:

- Grupy przygotowują krótkie stwierdzenia: *Ta metoda jest przydatna, ponieważ...*

Rola nauczyciela:

- Kontrola języka
- W razie potrzeby przeformułuje wypowiedzi

Zadanie główne

Cała klasa tworzy wspólny „Przewodnik dotyczący bezpieczeństwa”

- Kategorie:
 - Wskazówki wizualne
 - Narzędzia techniczne
 - Sprawdzanie kontekstowe
- Nauczyciel pomaga uporządkować treści na krótkim plakacie na ścianie/tablicy.

Podsumowanie

Nauczyciel prowadzi dyskusję z całą klasą:

- Która metoda jest najbardziej przejrzysta?
- Która jest najskuteczniejsza/najbardziej przydatna?

Zadanie domowe

Przygotowanie do zadania końcowego:

- Powtórka słownictwa
- Powtórka języka funkcjonalnego

Lekcja 4 – Aktywowanie sieci kontaktów rówieśniczych

Cel

Uczniowie wykorzystują język docelowy do napisania wpisu w mediach społecznościowych, aby zwiększyć świadomość rówieśników na temat zmanipulowanych treści wizualnych, łącząc komunikację perswazyjną z praktycznymi poradami.

Zakres językowy

Udzielanie porad i ostrzeżeń	<i>Powinieneś..., musisz..., uważaj... Nie wierz we wszystko, co widzisz...</i>
Podnoszenie świadomości	<i>Wiele osób nie zdaje sobie sprawy, że... Ważne jest, aby zrozumieć, że...</i>
Język perswazji	<i>Jest to niebezpieczne, ponieważ... Musimy mieć świadomość...</i>
Słownictwo kluczowe	<i>Świadomość / ostrzeżenie / rada udostępniać / rozpowszechniać wpływać na / chronić / szanować odpowiedzialny / nieodpowiedzialny</i>

Zadanie wstępne

Krótki przegląd przykładowych postów w mediach społecznościowych promujących sprawę społeczną wraz z pytaniami pomocniczymi:

- Który post jest najskuteczniejszy? Dlaczego?
- Które sformułowania są przydatne?
- Który wpis jest bardziej pełen szacunku i zawiera więcej informacji?

Nauczyciel wyłania przydatne zwroty i tworzy listę na mini-tablicy.

Zadanie główne

Instrukcja: Napisz krótki wpis w mediach społecznościowych, aby zwiększyć świadomość na temat fałszywych zdjęć. Twoja grupa docelowa: Twój znajomi/rówieśnicy. Pamiętaj, aby zawrzeć:

- 1 zdanie zwiększające świadomość
- 2 praktyczne wskazówki dotyczące wykrywania
- 1 zdanie o wpływie na poszczególne osoby lub grupy
- Ton pełen szacunku i inkluzywny

Udostępnianie i reakcje rówieśników

Wybrani uczniowie czytają na głos posty lub je wyświetlają. Klasa głosuje (nieformalnie) nad ich jasnością i potencjalnym oddziaływaniem:

- *Czy przekaz jest łatwy do zrozumienia?*
- *Czy zawiera praktyczne wskazówki/porady?*
- *Czy jest przekonujący?*

Zadanie domowe

Popraw i udoskonal swój post w mediach społecznościowych na podstawie opinii kolegów i nauczyciela. Prześlij ostateczną wersję do Google Classroom w celu oceny (w tym samym pliku, co poprzednie zadania).

Wykorzystanie AI

Narzędzia AI można wykorzystać na różnych etapach przygotowania i realizacji scenariusza (wybór spośród coraz większej liczby narzędzi):

Przygotowanie lekcji	Perplexity do badań w danej dziedzinie Midjourney lub DALL-E do generowania treści syntetycznych
Zadanie główne	Google Lens lub FakeCatcher do wykrywania i identyfikacji obrazów zmodyfikowanych przez AI
Informacja zwrotna i ocena	Google Classroom z Gemini , teachers.is , Magic School

W tej części przedstawiamy bardziej szczegółowe instrukcje dotyczące tego, w jaki sposób sztuczna inteligencja może wspierać przekazywanie informacji zwrotnych i ocenę, na przykładzie Google Classroom z Gemini.

Główna zasada

- Gemini pełni rolę narzędzia wspomagającego, a nie automatycznego oceniającego
- Nauczyciel sprawdza, edytuje i podejmuje decyzje dotyczące wszystkich informacji zwrotnych oraz ocen

Przebieg pracy krok po kroku

1. Skonfiguruj zadanie

- Utwórz zadanie w Google Classroom
- Załącz rubrykę oceny (np. poprawność językowa, realizacja zadania, przejrzystość)
- Uczniowie przesyłają i aktualizują prace (najlepiej w Google Docs)

2. Otwórz prace uczniów w celu sprawdzenia

- Uzyskaj dostęp do nadesłanych prac za pośrednictwem panelu oceniania w Classroom
- Otwórz dokument ucznia w Google Docs
- Uruchom Gemini (pasek boczny)

3. Wykorzystaj Gemini do ukierunkowanej analizy

Wybierz fragment lub wykorzystaj cały tekst i podaj prompty Gemini:

Przykłady:

- *Zidentyfikuj główne błędy językowe i krótko je wyjaśnij*
- *Oceń ten tekst na poziomie B1+/B2 i zaproponuj poprawki*
- *Znajdź niejasne lub nienaturalne zdania*

Wskazówka: uwzględnij swoje kryteria w poleceniu (np. gramatyka, spójność)

4. Przygotuj informacje zwrotne (wsparcie przy tworzeniu szkicu)

Skorzystaj z Gemini, aby przygotować komentarze:

- *Wymień 2 mocne strony i 1 obszar wymagający poprawy*
- *Zaproponuj 3 kwestie gramatyczne, które uczeń powinien poprawić*

Skopiuj, dostosuj i wklej do:

- Prywatne komentarze (Classroom)
- Komentarze bezpośrednio w dokumencie

5. Końcowa weryfikacja i ocena nauczyciela

- Krytycznie przeanalizuj sugestie wygenerowane przez AI
- Dostosuj informacje zwrotne do:
 - poziomu uczniów
 - tak, aby zapewnić właściwy i integracyjny ton
- Przyznaj oceny, korzystając z rubryki

Ostateczną decyzję podejmuje nauczyciel

6. (Opcjonalnie) Sprawdź oryginalność

- Skorzystaj z raportów oryginalności w Classroom
- Zidentyfikuj: podobieństwa do źródeł internetowych

Uwaga: wykrywanie tekstów generowanych przez AI ma ograniczoną skuteczność i nie jest w pełni wiarygodne.

Wskazówki dotyczące dobrych praktyk

- Wykorzystuj AI jako wsparcie, a nie zamiennik
- Informacje zwrotne powinny być jasne, zwięzłe i konstruktywne
- Skup się na postępach ucznia w nauce (ocena formatywna)
- Zachęć uczniów do poprawiania prac na podstawie informacji zwrotnej
- Sprawdź, czy sugestie AI są trafne i odpowiednie

5. Przewodnik cyfrowego przetrwania

Scenariusz ten to podróż od świata fizycznego do cyfrowego, w trakcie której uczniowie rozwijają krytyczne podejście do zagadnień transformacji cyfrowej oraz zagrożeń związanych z fałszywymi informacjami w Internecie. Cykl lekcji wykorzystuje AI jako istotny aspekt tej transformacji, który należy podjąć w ramach edukacji młodzieży.

Młodzi ludzie na codzień odbierają treści medialne za pośrednictwem Internetu, a ich zdolność krytycznego myślenia często nasuwa wątpliwości. W trakcie realizacji tego scenariusza, obejmującego interakcje z AI, uczniowie analizują te treści z wielu perspektyw, by zaproponować własne, krytyczne stanowisko.

W tym scenariuszu sztuczna inteligencja jest wykorzystywana jako narzędzie wspomagające:

- Rozwijania umiejętności badawczych
- Rozwijania umiejętności twórczych

Uczniowie angażują się w zadania, które pomogą im:

- Krytycznie przeanalizować główne problemy jakie niesie transformacja cyfrowa
- Omówić negatywne trendy i zbadać, w jaki sposób na nich wpływają
- Tworzyć nowe treści i zwiększać świadomość na temat tego zagadnienia, proponując jednocześnie własne rozwiązania

Ogólny przegląd

Poziom CEFR	B1+
Umiejętności według CEFR	Czytanie, pisanie, mówienie, słuchanie
Grupa wiekowa	15 – 18
Czas trwania	180 minut (4 × 45 min) + zadania domowe
Język	Dowolny język obcy
Efekt końcowy	Cyfrowy przewodnik przetrwania

Efekty uczenia się

- Uczniowie rozwiną umiejętność krytycznego myślenia w odniesieniu do AI i transformacji cyfrowej, łącząc jednocześnie te zagadnienia z sytuacjami z życia codziennego.
- Rozwijając umiejętność wspólnego rozwiązywania problemów, uczniowie podejmą kwestie etyczne – prawdziwości, oszustwa i autentyczności, jednocześnie oceniając motywacje stojące za dezinformacją w środowiskach cyfrowych.
- Projektując podcasty, kampanie informacyjne i plakaty, uczniowie rozwiną kompetencje cyfrowe, korzystając z metod badań online z pomocą AI w celu gromadzenia i porównywania informacji z wielu źródeł.
- Uczniowie rozwiną umiejętności komunikacyjne i zsyntetyzują wiedzę na temat transformacji cyfrowej, dezinformacji, bezpieczeństwa w Internecie oraz cyfrowego dobrostanu, przekształcając ją w praktyczne wytyczne dotyczące odpowiedzialnych zachowań w sieci.

Lekcja 1 – Prawda a fałsz

Cel

Zmotywowanie uczniów do krytycznego myślenia o podstawowych kwestiach dotyczących rzeczywistości cyfrowej poprzez obserwację i dyskusję.

Zakres językowy

Wyrażanie opinii	<i>Moim zdaniem... / Myślę, że... / Uważam, że...</i>
Przedstawianie argumentów i dowodów	<i>Myślę tak, ponieważ... / Oto dowód na to, że... / Z powodu... / Popieram...</i>
Tworzenie powiązań	<i>Zatrzymaliśmy się tutaj, ponieważ...</i>
Słownictwo kluczowe	Prawda, fałsz, dezinformacja, fake news

Zadanie wstępne

Nauczyciel rozpoczyna krótką dyskusję na temat tego, co jest prawdą, a co fałszem, i zachęca uczniów do zdefiniowania tych pojęć. Po udzieleniu odpowiedzi przez uczniów zadaje dodatkowe pytania:

- Co to znaczy być fałszywym, zachowywać się fałszywie?

- Czy może istnieć tylko jedna prawda?
- Skąd wiemy, że coś jest fałszywe, lub że ktoś zachowuje się fałszywie?

Dyskusja nie powinna trwać dłużej niż 10 minut.

Zadanie główne

Uczniowie wychodzą z nauczycielem na krótki spacer. Każda grupa otrzymuje cytaty dotyczące prawdy, fałszywych wiadomości, dezinformacji, cyfrowego dobrostanu i tym podobnych zagadnień. Cytaty powinny być prowokujące i skłaniać uczniów do krytycznego myślenia. Przykłady:

- *Sztuczna inteligencja jest potencjalnie bardziej niebezpieczna niż broń jądrowa – Elon Musk*
- *Dezinformacja osłabia demokrację – Barack Obama*

Uczniowie idą w milczeniu. Zastanawiają się nad swoim cytatem. Gdy zauważą w otoczeniu coś, co przypomina im ich cytaty, mówią „Stop!”, a wszyscy się zatrzymują. Na przykład, jeśli cytaty dotyczą zagrożeń związanych z AI, uczniowie mogą dostrzec znak drogowy ostrzegający o niebezpieczeństwie i wtedy zatrzymują grupę.

Gdy cytaty dotyczą fałszywych wiadomości, a grupa mijają kiosk z gazetami, ktoś może zaproponować, by zatrzymać się właśnie tu. Odczytuje cytaty i wyjaśnia, skąd to skojarzenie. Pozostali uczniowie zadają pytania i podejmują dyskusję na temat cytatu, idei, która za nim stoi, oraz powodów, dla których zatrzymali się właśnie w tym miejscu. Spacer trwa nie dłużej niż pół godziny, lub gdy wszystkie grupy skojarzyły dany cytaty z określonym miejscem. W zależności od otoczenia (miejskiego, wiejskiego, na łonie natury), nauczyciel wybiera najlepszą trasę i czas trwania przechadzki. Sugestia: najbardziej inspirujące spacerowanie odbywają się w pobliżu wody (rzeki, jeziora, morza), w parkach lub lasach albo w innych siedliskach naturalnych.

Podsumowanie

Już w klasie, podczas krótkiej dyskusji, w zależności od pozostałego czasu, nauczyciel zachęca uczniów do podzielenia się tym, co było dla nich najtrudniejsze podczas tego zadania: sam spacer, namysł nad cytatem, sam cytaty, znalezienie odpowiedniego miejsca z nim skojarzonego, czy też wyjaśnienie związku.

Lekcja 2 – Odgrywanie ról

Cel

Uczniowie przeanalizują, w jaki sposób konstruowane są tożsamości i pozory prawdy oraz jak można nimi manipulować w mediach społecznościowych i kulturze cyfrowej.

Zakres językowy

Czasowniki modalne	<i>Might, could, must, should (w jęz. ang.)</i>
Umiejętność korzystania z mediów	<i>Internet, influencerzy, tworzenie historii, Instagram, gry, filmy</i>
Porównanie	<i>Prawda/fałsz, rzeczywistość/internet</i>
Kluczowe słownictwo	<i>Teoria spiskowa, influencer, treść, historia</i>

• Zadanie wstępne

Uczniowie oglądają krótki film zatytułowany „Are You Living an Insta Lie? Social Media Vs. Reality”, dostępny bezpłatnie w Internecie (kanał YouTube Ditch the Label). Po obejrzeniu filmu nauczyciel powinien zachęcić uczniów do krytycznej dyskusji na temat filmu i tego, co zobaczyli. Pytania mogą brzmieć na przykład:

- Czy żyjesz w kłamstwie na Instagramie?
- Dlaczego ludzie kłamią w mediach społecznościowych?
- Czy kłamstwo może nam przynieść korzyści?
- Czy kłamstwo w mediach społecznościowych może być dla ciebie czymś dobrym?

Zadanie główne

Uczniowie zostają podzieleni na kilka grup. Powinni wyobrazić sobie, że wcielają się w role następujących osób, przydzielonych do poszczególnych grup: polityk, youtuber, influencer, aktor, muzyk.

Po krótkiej dyskusji w grupach, podczas której uczniowie będą próbowali wyobrazić sobie, jak wyglądałoby życie danej postaci, ze szczególnym uwzględnieniem jej obecności w sieci i wizerunku publicznego, ich zadaniem

będzie stworzenie tabeli z podziałem na „prawda” i „fałsz” w życiu internetowym tych postaci, rozpatrując je w ujęciu ogólnym. Można im polecić, aby zwrócili uwagę na to, jak wygląda ich życie prywatne w porównaniu z tym, jak prezentują się publicznie; na to, na ile prawdziwe są ich publiczne wystąpienia, wywiady, przekonania oraz prezentowany sposób postrzegania świata.

Po zakończeniu krótkiej prezentacji wypełnionych tabel nauczyciel podsuwa dodatkowe pytania:

- Dlaczego ci ludzie mają osobowości prywatne i publiczne?
- W jaki sposób konstruują te publiczne wizerunki samych siebie?
- Co oznacza dla nich prawda, dlaczego udają w swoim życiu, treściach i opowieściach?
- Dlaczego ludzie wymyślają historie?
- Czy potrzebujemy fałszu, by przetrwać, czy też ważniejsza jest prawda i dlaczego?
- Czy istnieje coś, co łączy wszystkie te postacie, czym się od siebie różnią?

Podsumowanie

Uczniowie otrzymują cytaty z M. Foucaulta: „Mówienie prawdy jest niebezpieczne”. Zostają poproszeni o wyjaśnienie znaczenia tego cytatu oraz o przedstawienie kilku przypadków, w których mówienie prawdy może być niebezpieczne.

Lekcja 3 – Zagrożenia związane z technologią cyfrową

Cel

Uczniowie badają potencjalne zagrożenia jakie niesie technologia cyfrowa i wykorzystują narzędzia oparte na AI do tworzenia materiałów uświadamiających i promujących odpowiedzialne korzystanie z mediów cyfrowych.

Zakres językowy

Dyskusja	<i>Moim zdaniem.../Problem polega na tym, że.../Uważam, że...</i>
Język perswazji	<i>Bądź bezpieczny / Zastanów się, zanim... / Chroń... / Nie udostępniaj... / Bądź świadomy...</i>

Język współpracy	<i>Zgadzam się/nie zgadzam się... / Nasza główna myśl... / Podzielmy się zadaniami...</i>
Kluczowe słownictwo	<i>Zagrożenia cyfrowe, cyberprzemoc, złośliwe oprogramowanie, phishing, prywatność, sztuczna inteligencja, niepokój</i>

Zadanie wstępne

Nauczyciel zadaje pytanie:

- Jakie jest największe zagrożenie cyfrowe, z jakimi możecie się dziś zmierzyć?

Uczniowie odpowiadają na pytanie za pomocą aplikacji Mentimeter.

Nauczyciel krótko komentuje odpowiedzi uczniów i omawia powtarzające się odpowiedzi, wskazuje podobieństwa między nimi oraz prosi uczniów o refleksję nad swoimi odpowiedziami i uzasadnienie wyboru.

Zadanie główne

Nauczyciel wyróżnia najważniejsze odpowiedzi udzielone przez uczniów i umieszcza je na tablicy (tablicy tradycyjnej, interaktywnej, flipcharcie).

Uczniowie potrzebują nieco czasu na szczegółową analizę tych zagrożeń. Ich zadaniem jest zbadanie, korzystając z Internetu i AI, dlaczego te zjawiska są niebezpieczne, co w nich jest tak niebezpieczne i jak można przezwyciężyć te zagrożenia.

Powinni skorzystać z kilku źródeł informacji dotyczących każdego zagrożenia wymienionego na tablicy oraz przedstawić wynik w kilku możliwych formach, pracując w mniejszych grupach. W trakcie lekcji wybierają format i rozpoczynają pracę, które rezultatem mogą być:

- Mini-podcasty
- Kampanie uświadamiające w mediach społecznościowych
- Cyfrowe plakaty
- Krótkie posty wideo lub reklamy
- Lub slajdy, poruszające różne zagrożenia, które wymienili na początku.

W ramach tego zadania uczniowie otrzymają polecenie korzystania z różnych narzędzi opartych na sztucznej inteligencji, takich jak Perplexity AI, Descript, ElevenLabs, Canva, Midjourney, Desygner, Runway itp. Zadanie to wymaga czasu i wysiłku, dlatego praca rozpoczęta na lekcji będzie kontynuowana w domu.

Zadanie domowe

Jest kontynuacją pracy w klasie celem pogłębienia badań i przygotowania materiałów do podcastów, plakatów lub kampanii. Podczas ostatniej lekcji uczniowie będą mieli okazję zaprezentować wyniki tej pracy.

Lekcja 4 – Przewodnik cyfrowego przetrwania

Cel

Uczniowie, współpracując ze sobą, opracowują praktyczne strategie bezpiecznego uczestnictwa w przestrzeni cyfrowej, jednocześnie krytycznie oceniając rolę AI w kształtowaniu komunikacji cyfrowej.

Zakres językowy

Język instruktażowy	<i>Używaj.../unikaj.../podejmuj.../zastanów się.../ogranicz...</i>
Zdania warunkowe	<i>Jeśli to zrobisz... powinieneś... / jeśli... to... / Jeśli... to powinieneś...</i>
Porównywanie opinii	<i>Jednakże, z drugiej strony, w przeciwieństwie do, w porównaniu z...</i>
Słownictwo kluczowe	<i>Bezpieczeństwo w sieci, dobre samopoczucie, równowaga, zdrowie psychiczne</i>

Zadanie wstępne

Uczniowie prezentują swoje prace domowe przed całą klasą. Nauczyciel ustala zasady dotyczące zarządzania czasem oraz sposób, w jaki każda grupa zaprezentuje swoją pracę. Po każdej prezentacji uczniowie mogą komentować prace kolegów.

Zadanie główne

W ramach tego końcowego zadania uczniowie podejmują kwestię, jak można czuć się bezpieczniej w erze transformacji cyfrowej i wyzwań jakie niesie. Zaczęli od dyskusji na temat prawdy, przeszli do analizy fikcyjnych tożsamości w cyfrowej przestrzeni, a następnie zbadali największe zagrożenia związane z komunikacją cyfrową. Zastępują na to, by wysłuchano ich opinii na temat przyszłości transformacji cyfrowej.

Z pomocą AI, uczniowie przystępują do opracowania „Przewodnika cyfrowego przetrwania”. Przewodnik powinien być zwięzły i odpowiadać na kilka podstawowych pytań:

- Jak możemy chronić się przed dezinformacją?
- Jak radzić sobie z uzależnieniem od ekranu?
- Co pomaga nam zachować bezpieczeństwo w sieci?
- Jakie są zdrowe nawyki cyfrowe?

Uczniowie powinni sformułować 5 – 10 prostych zasad lub wskazówek dotyczących cyfrowego przetrwania, ze szczególnym uwzględnieniem młodzieży.

Pracują wspólnie w mniejszych grupach. Po wykonaniu zadania powinni wykorzystać AI do sformułowania wersji przewodnika stworzonego przez sztuczną inteligencję. W tym celu mogą użyć ChatGPT lub dowolnego innego narzędzia AI, które sami wybiorą.

Podsumowanie

Uczniowie porównują teraz swoje prace z wynikami generowanymi przez AI oraz komentują nawzajem swoje pomysły, sugestie oraz porady i wskazówki.

Wybierają najlepsze z nich – zarówno swoje, jak i te wygenerowane przez sztuczną inteligencję – i każda grupa tworzy na ich podstawie jeden „Przewodnik cyfrowego przetrwania”.

Zadanie domowe

Uczniowie, z pomocą AI, opracowują swój „Przewodnik cyfrowego przetrwania” w wybranym wcześniej formacie, np. plakatu lub biuletynu, celem opublikowania go w mediach społecznościowych lub wydrukowania go w szkole i rozprowadzenia wśród kolegów.

Wykorzystanie AI

Sztuczna inteligencja jest integralną częścią tego scenariusza zarówno jako narzędzie wspomagające naukę, jak i przedmiot krytycznej analizy. Uczniowie wykorzystują AI nie tylko do gromadzenia informacji i tworzenia treści cyfrowych, ale także do refleksji nad etyką i wpływem mediów przez nią generowanych. Dzięki temu podejściu sztuczna inteligencja staje się pomocnym narzędziem w badaniach, rozwoju kreatywności, komunikacji i krytycznego myślenia, w procesie, w którym uczniowie uczą się poddawać krytycznej ocenie treści mediów cyfrowych.

Przykładowym narzędziem, z którego warto skorzystać jest **Perplexity AI**. Może ułatwić badania i generowanie pomysłów w obszarze zagrożeń cyfrowych, dezinformacji lub dobrych praktyk cyfrowych. Rolą nauczyciela jest wspieranie uczniów w zadawaniu pytań, porównywaniu odpowiedzi i sprawdzaniu, czy uzyskane informacje są prawdziwe.

Nauczyciel może wykorzystać Perplexity AI do:

- Zademonstrowania jak formułować jasne pytania badawcze
- Pokazania uczniom, jak porównywać informacje z różnych źródeł
- Zachęcenia uczniów do sprawdzania, czy odpowiedź generowana przez AI jest realistyczna, stronnicza lub prawdziwa
- Pomocy uczniom w uproszczeniu trudnych pojęć

Uczniowie mogą korzystać z Perplexity AI, aby:

- Zbadać zagrożenia cyfrowe, takie jak cyberprzemoc, fałszywe wiadomości, uzależnienie od ekranu i zagrożenia dla prywatności
- Wyszukać przykłady takich zagrożeń dotyczące młodzieży i mediów społecznościowych
- Generować pomysły na plakaty, podcasty i kampanie medialne
- Streszczać długie teksty w krótkich notatkach
- Tworzyć hasła i komunikaty kampanii

Proste przykłady promptów:

- Wyjaśnij młodym ludziom czym są fake newsy.
- Dlaczego cyberprzemoc jest niebezpieczna?
- Jak uczniowie mogą zachować bezpieczeństwo w sieci?
- Jakie są zdrowe nawyki cyfrowe?
- Podaj pięć wskazówek, jak radzić sobie z dezinformacją.

Na drugiej lekcji uczniowie mogą zbadać, dlaczego influencerzy lub politycy tworzą fałszywe osobowości i dlaczego zachowują się inaczej, gdy znajdują się w centrum uwagi. Na trzeciej lekcji grupy mogą zbadać zagrożenia cyfrowe i zebrać definicje, przykłady lub wskazówki dotyczące zapobiegania im. Na czwartej, poproszą AI o stworzenie przewodnika cyfrowego przetrwania, a następnie porównają go ze swoim własnym.

Nauczyciel i uczniowie mogą również korzystać z **serwisu Padlet**, który jest narzędziem wyposażonym w zintegrowane funkcje sztucznej inteligencji.

Padlet może pomóc nauczycielowi:

- Stworzyć wspólną tablicę dla całej grupy
- Przesyłać instrukcje, linki lub zadania
- Monitorować postępy uczniów w realizacji zadań
- Przekazywać uczniom informacje zwrotne i komentarze

Uczniowie mogą korzystać z Padletu, aby:

- Dzielić się wynikami badań i komentarzami z kolegami z klasy
- Przesyłać pomysły na kampanie medialne i ich hasła, plakaty, etc
- Publikować linki, zdjęcia lub filmy związane z zadaniami grupowymi
- Porównywać pomysły generowane przez sztuczną inteligencję z własnymi pracami
- Współpracować ze sobą w czasie rzeczywistym

W przypadku bardziej kreatywnych zadań uczniowie mogą również korzystać z **serwisu Canva** z funkcjami sztucznej inteligencji, który ułatwi:

- Tworzenie plakatów dotyczących fałszywych wiadomości lub bezpieczeństwa w sieci
- Projektowanie kampani w mediach społecznościowych
- Przekształcanie wyników badań w infografiki
- Tworzenie prezentacji z wizualnymi elementami
- Korzystanie z sugestii AI dotyczących grafiki, tła, layout'u, etc

Narzędzia AI mogą również służyć do zmniejszania barier językowych, problemów z wyrażaniem się oraz zwiększania pewności siebie w zakresie współpracy lub prezentacji. Wykorzystanie tych narzędzi może ułatwić nauczycielowi wyrównywanie szans uczniów z różnych środowisk, poprzez wprowadzenie alternatywnych sposobów badań i uczenia się. Dzięki większej pomocy słuchowej i wizualnej, ściślejszej współpracy oraz dialogowej wymianie poglądów podczas dyskusji uczniowie będą bardziej otwarci na siebie nawzajem, w kręgu, w którym krytyczna ocena nie opiera się na stronniczych osądach, lecz na zdrowym rozsądku. Podsumowując, scenariusze ten, wykorzystując różne narzędzia AI, ma potencjał zwiększenia motywacji uczniów, ich otwartości, umiejętności prowadzenia badań, organizacji i elastyczności.

III. Zasoby do wykorzystania w zajęciach szkolnych

W ramach modelu pedagogicznego AIDED odwołujemy się do szeregu narzędzi AI, które mogą usprawnić nauczanie i uczenie się języków obcych, w tym zarówno systemów sztucznej inteligencji ogólnego przeznaczenia, takich jak ChatGPT czy Claude, jak i wyspecjalizowanych platform zaprojektowanych specjalnie z myślą o edukacji językowej.

Pierwsza kategoria obejmuje narzędzia, które są już powszechnie stosowane zarówno przez uczniów, jak i nauczycieli. Z tego powodu, a także po to, by niniejsza publikacja miała przystępny rozmiar, niniejszy rozdział skupia się przede wszystkim na wyspecjalizowanych narzędziach do nauki języków. Uwzględniamy tylko te, które jako zespół projektowy znamy bezpośrednio z doświadczenia w ich stosowaniu, lub które dokładnie przeanalizowaliśmy pod kątem ich potencjału edukacyjnego i przydatności w nauce.

Celem niniejszego rozdziału jest przedstawienie tych narzędzi jako praktycznych zasobów do wykorzystania na zajęciach lekcyjnych lub do indywidualnego użytku w zadaniach domowych. Oprócz podstawowych informacji przedstawionych w tabelach, w odniesieniu do każdego narzędzia odpowiadamy na trzy kluczowe pytania:

- Jakie ćwiczenia związane z nauką języków obcych może wspierać dane narzędzie?
- W jaki sposób narzędzie to wpisuje się w podejście TBLT?
- Czy oferuje wersję edukacyjną lub inne mechanizmy, które pomagają zapewnić bezpieczne i etyczne korzystanie z niego?

Są to ważne pytania, które nauczyciel powinien rozważyć przed wyborem i wdrożeniem jakiegokolwiek narzędzia opartego na sztucznej inteligencji w swojej praktyce edukacyjnej.

Kwestia bezpieczeństwa jest szczególnie istotna. Nie wszystkie wymienione tutaj narzędzia posiadają wersję edukacyjną, czyli zmodyfikowaną odmianę oprogramowania z funkcjami przeznaczonymi specjalnie dla nauczycieli lub bardziej rygorystyczne filtry treści w porównaniu z wersją komercyjną. Licencja edukacyjna zazwyczaj zapewnia dodatkowe zabezpieczenia przeznaczone do użytku szkolnego i instytucjonalnego. Jednak nawet korzystając z narzędzia AI na licencji edukacyjnej, nauczyciel powinien unikać udostępniania wrażliwych

danych osobowych uczniów, poufnych wyników ocen lub danych umożliwiających identyfikację uczniów. Nauczyciel powinien również udzielać uczniom wskazówek dotyczących odpowiedzialnego korzystania ze sztucznej inteligencji.

Biorąc pod uwagę szybki rozwój sektora edukacji wykorzystującej AI, niniejszy zestaw nie jest wyczerpujący. Jego celem jest raczej zapewnienie nauczycielowi praktycznego punktu wyjścia do poszerzania swojego zestawu narzędzi edukacyjnych w sposób świadomy, pedagogicznie sensowny i etycznie odpowiedzialny.

1. Grammarly

Typ	Asystent pisanie oparty na sztucznej inteligencji i narzędzie do udzielania informacji zwrotnej
Obsługiwane języki	Obsługa ponad 30 języków, w tym angielskiego, francuskiego, niemieckiego, włoskiego i hiszpańskiego
Wersja bezpłatna lub płatna	Dostępna jest wersja bezpłatna; zaawansowane funkcje wymagają płatnej licencji Pro lub Education
Wersja edukacyjna	Grammarly dla edukacji
Link	www.grammarly.com

Jakie zadania związane z nauką języków obcych może wspierać?

- Tworzenie szkiców i poprawianie tekstów
- Ćwiczenia gramatyczne i słownictwa
- Wzajemna ocena i pisanie zespołowe
- Parafrazowanie i przeformułowywanie tekstu
- Ćwiczenia z pisanie oparte na gatunkach literackich
- Wsparcie w zakresie wielojęzycznego tworzenia szkiców i tłumaczeń

W nauczaniu języka obcego narzędzie to jest szczególnie przydatne w zadaniach skupiających się na pisaniu, poprawianiu i udzielaniu informacji zwrotnej.

W jaki sposób narzędzie to wpisuje się w podejście TBLT?

Grammarly może wspierać uczniów podczas wykonywania zadań komunikacyjnych, a nie tylko izolowanych ćwiczeń gramatycznych:

- Zapewnia natychmiastową informację zwrotną podczas autentycznych zadań pisemnych
- Wspiera autonomię uczących się i samokorektę
- Wspiera cykliczne etapy zadań (wersja robocza → informacja zwrotna → poprawianie)
- Pomaga uczniom skupić się na jasności i skuteczności komunikacyjnej

2. ElevenLabs

Typ	Generator głosu oparty na sztucznej inteligencji
Obsługiwane języki	Obsługa ponad 30 języków, w tym angielskiego, francuskiego, niemieckiego, włoskiego i hiszpańskiego
Bezpłatny lub płatny	Dostępna jest wersja bezpłatna; zaawansowane funkcje wymagają płatnych licencji Starter, Creator lub Pro
Wersja edukacyjna	Nie
Link	https://elevenlabs.io

Jakie zadania związane z nauką języków obcych może wspierać?

- Ćwiczenia z rozumienia ze słuchu
- Ćwiczenia wymowy i intonacji
- Tworzenie dialogów i scenek
- Tworzenie syntetycznych materiałów audio
- Zadania multimodalne łączące tekst i dźwięk
- Wsparcie w zakresie dostępności dla osób mających trudności z czytaniem
- Wielojęzyczne generowanie głosu do zadań komunikacyjnych

W nauczaniu języka obcego narzędzie to jest szczególnie przydatne do szybkiego tworzenia autentycznie brzmiących materiałów audio oraz dostosowywania zadań słuchowych do różnych poziomów biegłości językowej.

W jaki sposób narzędzie to wpisuje się w podejście TBLT?

ElevenLabs umożliwia uczniom pracę z materiałami mówionymi oraz wykonywanie zadań komunikacyjnych.

- Wspiera zadania związane ze słuchaniem i interakcją
- Pomaga w tworzeniu materiałów audio osadzonych w kontekście
- Ułatwia odgrywanie ról, symulacje i zadania oparte na scenariuszach
- Zapoznaje uczniów z różnymi akcentami, stylami wypowiedzi i tempem mowy
- Zachęcać do komunikacji multimodalnej i pobudza kreatywność uczniów

Jest to narzędzie szczególnie przydatne do tworzenia scenariuszy komunikacyjnych bez konieczności korzystania z profesjonalnego sprzętu nagraniowego.

3. Gliglish

Typ	Platforma do ćwiczenia mówienia i wymowy oparta na sztucznej inteligencji
Obsługiwane języki	Obsługa ponad 30 języków, w tym angielskiego, francuskiego, niemieckiego, włoskiego i hiszpańskiego
Bezpłatna lub płatna	Dostępna jest wersja bezpłatna z ograniczeniami użytkowania; dostępna jest również płatna subskrypcja Plus
Wersja edukacyjna	Nie
Link	https://gliglish.com

Jakie zadania związane z nauką języków obcych może wspierać?

- Ćwiczenie płynności mówienia
- Ćwiczenie wymowy i akcentu
- Odgrywanie ról i symulowane rozmowy
- Ćwiczenia z rozumienia ze słuchu i udzielania odpowiedzi
- Zadania interakcyjne typu „pytanie-odpowiedź”
- Próby ustne przed prezentacjami lub egzaminami
- Ćwiczenia z poprawiania i wyjaśniania wypowiedzi

- Scenariusze codziennej komunikacji
- Ćwiczenia mówienia budujące pewność siebie

Dla nauczyciela języka obcego narzędzie to jest szczególnie przydatne, ponieważ zapewnia uczniom możliwość wielokrotnej interakcji ustnej i ćwiczenia zadań mówionych w warunkach bezstresowych.

W jaki sposób narzędzie to wpisuje się w podejście TBLT?

Glilish koncentruje się na interakcji ustnej i realizacji celów komunikacyjnych.

- Wspiera wykonywanie i ćwiczenie zadań ustnych
- Ułatwia zadania oparte na interakcji i odgrywaniu ról
- Zapewnia natychmiastową informację zwrotną dotyczącą rozmowy
- Wspiera płynność wypowiedzi poprzez powtarzające się ćwiczenia komunikacyjne
- Pomaga uczniom w angażowaniu się w autentyczne scenariusze z życia codziennego

Jest to narzędzie szczególnie przydatne do przygotowania przed wykonaniem zadania, powtórzenia zadania lekcyjnego oraz samodzielnej praktyki ustnej poza zajęciami.

4. MemBot

Typ	Spersonalizowany asystent edukacyjny AI
Obsługiwane języki	Głównie angielski; obsługuje wielojęzyczne wprowadzanie danych i przetwarzanie notatek w kilku głównych językach, w tym francuskim, niemieckim, włoskim i hiszpańskim
Wersja bezpłatna lub płatna	Dostępna jest wersja bezpłatna; zaawansowane funkcje wymagają płatnej subskrypcji
Wersja edukacyjna	Nie
Link	www.memrise.com

Jakie zadania związane z nauką języków obcych może wspierać?

- Utrwalanie i powtarzanie słownictwa
- Spersonalizowane powtórki i wsparcie w nauce
- Przygotowanie do prezentacji i dyskusji

W przypadku nauki języka obcego, narzędzie to jest szczególnie przydatne do wspierania autonomii uczniów w ćwiczeniach z mówienia i pisania.

W jaki sposób narzędzie to wpisuje się w podejście TBLT?

- Wsparcie przed zadaniem: nauczyciel może przydzielić uczniom konkretną listę słówek z Memrise przed wykonaniem zadania w klasie, aby zapewnić im niezbędną praktykę w zakresie poszerzania zasobu słownictwa.
- Powtórka i utrwalanie materiału językowego: po zakończeniu zadania komunikacyjnego uczniowie mogą posłużyć się MemBotem do przećwiczenia i powtórek słownictwa.
- Sam MemBot może pełnić rolę symulatora zadania ustnego, zanim uczniowie wykonają rzeczywistą wersję tego zadania w klasie.

5. Talkpal AI

Typ	Platforma do nauki języków obcych i ćwiczenia mówienia oparta na sztucznej inteligencji
Obsługiwane języki	Obsługa ponad 100 języków, w tym angielskiego, francuskiego, niemieckiego, włoskiego i hiszpańskiego
Bezpłatna lub płatna	Dostępna jest wersja bezpłatna z dziennymi limitami; pełny dostęp wymaga płatnej subskrypcji premium
Wersja edukacyjna	Nie
Link	https://talkpal.ai

Jakie zadania związane z nauką języków obcych może wspierać?

- Ćwiczenia konwersacyjne
- Odgrywanie ról i symulowane dialogi
- Doskonalenie wymowy i płynności

- Ćwiczenia z rozumienia ze słuchu
- Poszerzanie słownictwa w kontekście
- Zadania polegające na spontanicznej interakcji
- Ćwiczenia z komunikacji codziennej

W nauczaniu języka obcego narzędzie to jest szczególnie przydatne do wydłużania czasu wypowiedzi uczniów oraz zapewniania możliwości wielokrotnej interakcji komunikacyjnej poza salą lekcyjną.

W jaki sposób narzędzie to wpisuje się w podejście TBLT?

Talkpal AI wspiera uczniów w realizacji znaczących zadań komunikacyjnych poprzez interakcję.

- Ułatwia autentyczną komunikację i zadania z odgrywaniem ról
- Wspiera ćwiczenia typu „information gap” oraz zadania związane z rozwiązywaniem problemów
- Pozwala doskonalić płynność językową poprzez wielokrotne ćwiczenia ustne
- Umożliwia uczniom przećwiczenie i powtórzenie zadań komunikacyjnych
- Wspiera autonomię uczących się i interakcję dostosowaną do indywidualnego tempa nauki

Jest to narzędzie szczególnie przydatne do przygotowania się przed wykonaniem zadania, powtarzania lekcyjnych zadań ustnych oraz samodzielnych ćwiczeń komunikacji.

6. Duolingo

Typ	Platforma do nauki języków wspomagana przez sztuczną inteligencję
Obsługiwane języki	Wsparcie wielojęzyczne dla ponad 40 języków, w tym angielskiego, francuskiego, niemieckiego, włoskiego i hiszpańskiego
Bezpłatna lub płatna	Dostępna jest wersja bezpłatna; funkcje premium wymagają płatnej subskrypcji Super Duolingo lub Duolingo Max
Wersja edukacyjna	Duolingo dla szkół

Link

www.duolingo.com

Jakie zadania związane z nauką języków obcych może wspierać?

- Grywalizacja nauki słownictwa, gramatyki i konwersacji
- Rozumienie tekstu pisanego i słyszanego
- Ćwiczenia z wymowy i mówienia
- Ćwiczenia z tłumaczenia i tworzenia zdań
- Powtarzanie i utrwalanie w odstępach czasowych
- Mikronauka i codzienne nawyki językowe
- Samodzielna nauka i samoocena

W nauczaniu języka obcego narzędzie to jest szczególnie przydatne do ćwiczeń uzupełniających, zadań domowych, utrwalania słownictwa oraz podtrzymywania zaangażowania uczniów poza zajęciami.

W jaki sposób narzędzie to wpisuje się w podejście TBLT?

Duolingo może wspierać TBLT jako przygotowanie lub utrwalenie umiejętności nabytych w trakcie zadań komunikacyjnych w klasie.

- Pomaga w budowaniu słownictwa i zasobów językowych potrzebnych do realizacji zadań
- Wspiera przygotowanie do zadań oraz utrwalanie języka docelowego
- Zachęca uczniów do samodzielności i regularnego kontaktu z językiem
- Zapewnia natychmiastową informację zwrotną podczas ćwiczeń praktycznych
- Utrwala formy językowe pojawiające się w zadaniach komunikacyjnych

Jednak wiele ćwiczeń na platformie Duolingo nadal koncentruje się na formach gramatycznych i ma ustrukturyzowany charakter, dlatego nauczyciel powinien uzupełniać korzystanie z platformy autentycznymi zadaniami komunikacyjnymi oraz zajęciami opartymi na interakcji w klasie. Uczniowie powinni unikać polegania wyłącznie na platformie w zakresie rozwoju kompetencji komunikacyjnych i łączyć naukę z wykorzystaniem aplikacji ze wspólną interakcją w klasie oraz autentycznymi zadaniami.

7. Mondly

Typ	Platforma do nauki języków wspomagana przez sztuczną inteligencję
Obsługiwane języki	Obsługa ponad 40 języków, w tym angielskiego, francuskiego, niemieckiego, włoskiego i hiszpańskiego
Bezpłatna lub płatna	Dostępna jest wersja bezpłatna z ograniczonym dostępem; pełny dostęp do treści wymaga płatnej subskrypcji premium
Wersja edukacyjna	Nie
Link	www.mondly.com

Jakie zadania związane z nauką języków obcych może wspierać?

- Ćwiczenia słownictwa i gramatyki
- Rozumienie ze słuchu i czytania
- Ćwiczenia z wymowy i mówienia
- Ćwiczenia z dialogów i konwersacji
- Odgrywanie ról i komunikacja sytuacyjna
- Nauka języka z wykorzystaniem urządzeń mobilnych
- Samodzielne zadania domowe i nauka we własnym zakresie
- Ćwiczenia komunikacyjne na poziomie początkującym

W nauczaniu języka obcego narzędzie to jest szczególnie przydatne do ćwiczeń uzupełniających, utrwalania słownictwa oraz poszerzania kontaktu ucznia z językiem docelowym poza zajęciami w klasie.

W jaki sposób narzędzie to wpisuje się w podejście TBLT?

Mondly jest przydatne jako wsparcie dla komunikacyjnych zadań realizowanych w klasie.

- Pomaga uczniom w budowaniu słownictwa i języka funkcjonalnego potrzebnego do realizacji zadań

- Wspiera przygotowanie do zadań poprzez ćwiczenia tematyczne
- Zapewnia powtarzający się kontakt z komunikacją sytuacyjną
- Zachęca uczniów do samodzielności i nauki we własnym tempie
- Wspiera powtarzanie języka poza zajęciami
- Zawiera funkcje wirtualnej rzeczywistości

Jednak wiele ćwiczeń pozostaje ustrukturyzowanych i kontrolowanych, dlatego nauczyciel powinien uzupełniać platformę o bardziej otwarte zadania komunikacyjne oparte na współpracy realizowane w klasie.

8. ELSA Speak

Typ	Platforma wykorzystująca sztuczną inteligencję do nauki wymowy i mówienia
Obsługiwane języki	Skupia się przede wszystkim na nauce języka angielskiego
Bezpłatna lub płatna	Dostępna jest wersja bezpłatna z ograniczonym dostępem; aby uzyskać dostęp do dodatkowych funkcji, wymagana jest płatna subskrypcja Pro lub Premium
Wersja edukacyjna	https://elsaspeak.com/en/enterprise/schools
Link	https://elsaspeak.com

Jakie zadania związane z nauką języków obcych może wspierać?

- Ćwiczenia wymowy i akcentu
- Rozwój płynności wypowiedzi
- Ćwiczenia z rozróżniania dźwięków
- Ćwiczenia z powtarzania na głos i shadowingu
- Ćwiczenia budujące pewność siebie w mówieniu
- Przygotowanie do prezentacji ustnych i rozmów kwalifikacyjnych
- Samodzielna praktyka mówienia poza zajęciami

W nauczaniu języka angielskiego narzędzie to jest szczególnie przydatne do ukierunkowanego wsparcia w zakresie wymowy oraz zwiększania możliwości zindywidualizowanej praktyki mówienia.

W jaki sposób narzędzie to wpisuje się w podejście TBLT?

ELSA Speak może wspierać uczniów w rozwijaniu pewności siebie w mówieniu, niezbędnej do wykonywania zadań komunikacyjnych.

- Wspiera przygotowanie do zadań komunikacyjnych wymagających wypowiedzi ustnej
- Pomaga uczniom w przećwiczeniu interakcji ustnych przed zajęciami w klasie
- Zapewnia natychmiastową informację zwrotną dotyczącą wymowy podczas ćwiczeń mówienia
- Zachęca do przećwiczenia zadania
- Wzmacnia pewność siebie uczniów w autentycznych sytuacjach komunikacyjnych

Jest to narzędzie szczególnie przydatne przy przygotowywaniu się i ćwiczeniu zadań związanych z komunikacją ustną.

9. LanguageTool

Typ	Asystent pisanie oparty na sztucznej inteligencji i narzędzie do sprawdzania gramatyki
Obsługiwane języki	Obsługa ponad 30 języków, w tym angielskiego, francuskiego, niemieckiego, włoskiego i hiszpańskiego
Bezpłatne lub płatne	Dostępna jest wersja bezpłatna; aby korzystać z zaawansowanych funkcji, wymagana jest płatna subskrypcja premium
Wersja edukacyjna	Nie
Link	https://languagetool.org

Jakie zadania związane z nauką języków obcych może wspierać?

- Tworzenie szkiców i poprawianie tekstów
- Ćwiczenia gramatyczne i słownictwa
- Korektę i redakcję tekstów
- Zadania związane z parafrazowaniem i przeformułowywaniem
- Wsparcie w pisaniu wielojęzycznym

W nauczaniu języka obcego narzędzie to jest szczególnie przydatne do wspierania procesu pisania, samokorekty uczniów oraz ćwiczeń wymagających szybkiej informacji zwrotnej.

W jaki sposób narzędzie to wpisuje się w podejście TBLT?

LanguageTool doskonale nadaje się do wspierania uczniów podczas wykonywania zadań związanych z komunikacją pisemną.

- Zapewniać natychmiastową informację zwrotną podczas autentycznych ćwiczeń pisemnych
- Wspiera etapy tworzenia szkicu, poprawiania i redagowania zadań
- Zachęca uczniów do samodzielności i samokontroli
- Zmniejsza obciążenie nauczyciela podczas udzielania informacji zwrotnej dotyczącej pisania
- Wspiera cykle iteracyjne zadań (wersja robocza → informacja zwrotna → poprawka)
- Pomaga uczniom skupić się na jasności i poprawności komunikacyjnej

Jest to narzędzie szczególnie przydatne podczas refleksji po wykonaniu zadania oraz na etapie poprawiania zadań pisemnych.

10. DeepL

Typ	Narzędzie do tłumaczenia i pisania oparte na sztucznej inteligencji
Obsługiwane języki	Obsługa ponad 30 języków, w tym angielskiego, francuskiego, niemieckiego, włoskiego i hiszpańskiego
Bezpłatne lub płatne	Dostępna jest wersja bezpłatna; zaawansowane funkcje wymagają płatnej subskrypcji DeepL Pro
Wersja edukacyjna	Nie
Link	www.deepl.com

Jakie zadania związane z nauką języków obcych może wspierać?

- Ćwiczenia z tłumaczenia
- Porównywanie słownictwa i zwrotów
- Wielojęzyczne pisanie i redagowanie
- Wsparcie w zakresie rozumienia tekstu pisanego
- Zadania związane z parafrazowaniem i przeformułowywaniem
- Kontrastywna analiza językowa
- Wsparcie w pisaniu
- Samokorekta i redagowanie tekstów przez uczących się

W nauczaniu języka obcego narzędzie to jest szczególnie przydatne do wspierania uczniów podczas tworzenia szkicu tekstu i dalszego redagowania.

W jaki sposób narzędzie to wpisuje się w podejście TBLT?

DeepL może wspierać różne zadania pisemne i komunikacyjne.

- Ułatwia tłumaczenia
- Ułatwia tworzenie i poprawianie zadań pisemnych
- Zachęca do refleksji nad wyborami leksykalnymi i gramatycznymi w różnych językach
- Wspiera autonomię uczniów podczas wykonywania zadań

Jest to narzędzie szczególnie przydatne podczas pisania i poprawiania tekstów. Nauczyciel powinien jednak zachęcać uczniów do krytycznej oceny tłumaczeń generowanych przez sztuczną inteligencję, a nie do ich biernej akceptacji.

Niniejsza publikacja dotycząca wykorzystania sztucznej inteligencji w nauczaniu i uczeniu się języków obcych została opracowana w ramach projektu **Task-based language teaching with the aid of artificial intelligence: AIDED**, dofinansowanego z programu Erasmus+ w dziedzinie edukacji szkolnej.

Organizacje partnerskie realizujące projekt:

[Centrum Edukacyjne EST, Polska](#)

[Bridge Language Study House, Rumunia](#)

[Srednja skola Dalj, Chorwacja](#)

[LogoPsyCom, Belgia](#)

[Valga Gümnaasium, Estonia](#)

